

Sreda, 12. jun 2002.
Svedok Vilijam Voker (William Walker)
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.33 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

TUŽILAC NAJS: Pre nego što nastavimo sa svedočenjem ambasadora, dozvolite mi da se prvo osvrnem na dve stvari. Prvo, želeo bih da zatražim da danas posle podne posvetimo pola sata pitanjima u vezi sa Pravilom 70. Predstavnici o kojima se radi stoje na raspolaganju i to treba biti rešeno radi stavljanja svedoka na raspored. Isto tako, ovo ne bi trebalo da utiče na unakrsno ispitivanje ovog svedoka, jer će do tad biti dovoljno vremena da se ovaj svedok unakrsno ispita, a isto tako, on je spreman da ostane i sutra ukoliko to bude potrebno.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs (Nice), hajde prvo da vidimo o čemu se tu radi. Kakav ćete vi to zahtev podneti u vezi sa tim pitanjem?

TUŽILAC NAJS: Pa predstavnik vlade o kojoj se radi će doći ovamo i objasniti njihov položaj, na način na koji ja to ne mogu učiniti.

SUDIJA MEJ: Mi smo obavešteni da bi se mogao da postavi takav zahtev, tako da smo imali priliku da to razmotrimo, i nismo za to. Smatramo da to nije prikladno. Ukoliko zastupnik Tužilaštva ne može to da objasni, onda smatramo da nije prikladno da se ovde pojavljuje ta vlada.

TUŽILAC NAJS: Međutim, bez obzira na to, dozvolite mi da ipak pri kraju dana govorim o tome, jer ću onda imati više informacija i jedan od predstavnika će mi pomoći u vezi sa tim. To su teške stvari i ja sam se do sada takvim stvarima bavio mnogo otvorenije nego što se to inače radi. Jer mislim da se do sada uglavnom u drugim većima radilo u tim slučajevima u potpunosti na bazi *ex parte*, a ja sam izbegavao da to činim.

SUDIJA MEJ: Postupili ste sasvim ispravno, ako to mogu da kažem. Mislim da je sasvim u redu da se takve stvari takođe rešavaju javno. Međutim, čuli ste naš stav u vezi toga.

TUŽILAC NAJS: Svakako. Preneću te stavove vladi o kojoj se radi. Ali u svakom slučaju bih voleo da odredimo otprilike vreme, oko 15.30, da se pozabavimo time. Dakle, mislim da bi bilo dobro da počnemo govoriti o toj temi danas posle podne. I drugo, ja molim da mi se omogući da donesem konačnu odluku o Vlasiju (Azem Vllasi), kao i donošenje odluke o drugom svedoku. Ja znam da ste vi dobili sažetak. Ja sam vam dao kompletan dokument.

SUDIJA MEJ: Imamo ga.

TUŽILAC NAJS: Ne radi se o izjavi, nego o takozvanim beleškama istražitelja. To je neka vrsta nacрта sažetka, pa ćemo onda to, takođe, u nekoliko minuta danas posle podne raspraviti.

SUDIJA MEJ: A mi ćemo to pročitati tokom pauze.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam. I mislim da ste već dobili kopije izjave svedoka na koje se odnosi Pravilo 70 i da ga možete razmotriti. Mislim da možemo krenuti dalje sa ambasadorom.

SUDIJA MEJ: Da.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Juče smo došli u vašoj priči do trenutka kada ste vi odlazili iz Račka (Recak). Vi ste nam dali vaše opšte zaključke, ja sam vam postavio nekoliko podpitanja, međutim nešto što vas još nisam pitao je sledeće: jedna od tvrdnji koja je iznešena nakon otkrivanja leševa u Račku je to da su ti leševi na neki način bili prurušeni, da su njihove uniforme bile skinute i da su onda obučeni u civilnu odeću da bi se predstavilo kao da su civili. Vi ste naravno laik, vi niste veštak ili kriminalistički tehničar, međutim, bez obzira na to, šta možete da nam kažete na temelju onoga što ste vi videli?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Moj čvrsti laički zaključak na osnovu onoga što sam video na terenu, na osnovu položaja tela, na osnovu odeće koja se nalazila na telima, na osnovu rupa od metaka, na osnovu krvi, na osnovu činjenice da se to sve dogodilo usred zime i na jednom strmom škliskom terenu i da bi se promena odeće ili tako nešto moglo obaviti tokom noći, usred noći, dakle na osnovu svega toga, smatram da je ta tvrdnja dakle, tvrdnja da je leševima promenjena odeća, ta je tvrdnja potpuno besmislena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste u vašoj izjavi detaljno opisali šta se tačno dogodilo kad ste se vratili iz Račka, i mislim da vas o tome ne moram ispitivati veoma detaljno. Iznešena je još jedna tvrdnja o kojoj su ovde izvođeni dokazi i želeo bih vašu pomoć u vezi sa tim. Radi se o telefonskim razgovorima sa zvaničnicima OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe), NATO-a ili SAD (United States of America), i to u vremenu između vašeg boravka u Račku i vremena kada ste vi dali izjavu za štampu u Prištini (Pristine). Recite nam, šta se vi sećate od toga i kakvo je vaše objašnjenje koje imate u vezi tvrdnji koje su bile iznešene u tim razgovorima?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Pa to su mi pitanje mnogo puta postavili. Sasvim iskreno govoreći, ja se uopšte ne sećam da sam ja lično razgovarao sa nekim od ljudi koji su kasnije rekli da su sa

mnom razgovarali. To obuhvata ljude u Beču (Vienna), ljude iz OEBS-a i druge. Ja ni malo ne sumnjam da sam ja drugima rekao da se pobrinu da se vest o onome što se dogodilo tog jutra prenese što je moguće većem broju ljudi. Ja sam sigurno želeo da rukovodstvo OEBS-a i glavni gradovi zemalja članica znaju šta se dogodilo. Prema tome, ja sam dao uputstva da se svi ti ljudi obaveste. Ako neki tvrde da sam ja sa njima razgovarao, bilo kad sam išao u Račak ili na povratku ili pre konferencije za štampu, ja nemam razloga da u to sumnjam. Verovatno da jesam sa njima razgovarao. Međutim, u to vreme se događalo toliko stvari, događaji koje sam video na terenu su me poneli, ja sam pokušavao da ustanovim šta sve to skupa znači. Kad sam se vratio natrag u svoju kancelariju, pokušao sam da formulišem ono što ću reći na konferenciji za štampu. Sasvim iskreno govoreći, ja se uopšte ne sećam da sam razgovarao sa bilo kojom od tih osoba, ali to ne znači da nisam. Ako oni kažu da ja sa njima jesam razgovarao, siguran sam da oni ne lažu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Po vašem povratku u Prištinu, vi ste izdali jedno saopštenje za štampu?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam prvo, čega se vi sećate? Šta ste rekli? Posle ćemo pogledati i sam štampani dokument.

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Kao što sam već juče čini mi se spomenuo, još dok sam bio u Račku, izvestan broj novinara postavio mi je pitanja o onome što sam video i šta mislim o tome. Ja mislim da sam rekao nešto u smislu da ću pokušati da se saberem i da kad se vratim u Prištinu, da ću onda, obećao sam, održati konferenciju za štampu. Po povratku u Prištinu, rekao sam svom osoblju da organizuje konferenciju za štampu i to je učinjeno. U vremenu između mog dolaska i konferencije za štampe, ja sam većinu tog vremena proveo u svojoj kancelariji pred kompjuterom, pokušavajući da saberem svoje misli i pokušavajući da formulišem izjavu. Izjava je u suštini bila opis onoga što sam video, opis načina na koji je KVM (OSCE Kosovo Verification Mission) dobio vesti o tome

noć ranije, iz kancelarije generala Lončara i zatim moji zaključci o tome da li je ono što nam je vlada rekla, da li se to poklapa sa onime što smo videli. Moj zaključak je bio da se te dve verzije ne poklapaju. Dakle, rekao sam šta sam video. Naglasio sam da nisam specijalista, da nisam kriminalistički tehničar, međutim, na osnovu onoga što sam video, te dve priče nisu se poklapale. Na osnovu onoga što sam ja video, meni se čini da je 40, a možda i više muškaraca, odvedeno nenaoružano i da su kasnije pronađeni mrtvi. Ja sam to opisao u reči masakr. Rekao sam da se nadam da će Vlada u Beogradu, ako se ne slaže sa tim mojim zaključkom, pustiti kriminalističke tehničare da odu na lice mesta i utvrde šta se dogodilo. Ja sam konkretno spomenuo istražitelje ovog Suda. I zatim sam odgovarao na pitanja. Mislim da je nešto od onoga što sam sada opisao, možda bilo u delu pitanja i odgovora, a ne u formalnoj uvodnoj izjavi tog poslepodneva.

TUŽILAC NAJS: Hvala, a sada da pogledamo dokazni predmet koji se nalazi ovde u vašem paketu.

sekretar: To bi trebao biti dokazni predmet 230.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, nadam se da možete raditi na osnovu ovog dokaznog predmeta, koji je upravo uvršten u spis. Molim da se kopija stavi na grafoskop. Evo ga, to je to. Naslov dokumenta je: "Masakr civila u Račku". U njemu stoji: "15. januara KVM je izvestio o ozbiljnom pogoršanju situacije u području Štimlja (Shtime). Sela Račak, Malopoljce (Mollopolc), Petrovo (Petrove) i Belince (Belince) južno i zapadno od Štimlja, nalaze se u tom području. Snage Vojske Jugoslavije i policije sprečile su patrole KVM da uđu u to područje, ali kasnije tokom poslepodneva patrola KVM je ušla u selo Račak. Verifikatori su videli jednog mrtvog albanskog civila i petoro ranjenih civila, među njima ženu i dečaka koji su imali prostrelne rane. KVM je takođe primio nepotvrđene izveštaje o drugim smrtnim slučajevima u tom području. Stanovnici Račka tvrdili su da su odvojeni od žena i dece i da je 20 muškaraca uhapšeno i odvedeno. Verifikatori su zabeležili detalje

i evakuisali ranjene pre nego što je pao mrak". Da li su ti ozleđeni bili evakuisani?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da, jesu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I u sledećem paragrafu se kaže da se radi o masovnom kršenju prekida vatre, zatim u sledećem paragrafu se govori o tome kako su timovi verifikatora otišli u selo i kako je KDOM (Kosovo Diplomatic Observer Mission) takođe poslao patrole. U sledećem paragrafu iznosi se ono što su rekli preživeli stanovnici, da je do ubistava došlo 15. januara. Opisali su kako su vojne i policijske snage učestvovalе u toj operaciji. U sledećem paragrafu se govori o dolasku prvog tima KVM 16. januara, govori se o tome kako su neka tela pronađena u kućama i kako su još 23 žrtve muškog pola pronađene na uzvisini. Zatim, u sledećem paragrafu govori se o prvim izveštajima koji su doveli do toga da vi odete u to selo i zatim vi kažete: "Po mom dolasku, seljani su me odveli do mesta na kojem sam na moje zaprepaštenje video leševe više od dvadesetorice muškaraca koji su očito bili pogubljeni tamo gde su ležali. Nemam reči kojima bih opisao moje lično zgražavanje kao i zgražavanje onih koji su bili sa mnom nakon što smo videli ono što se može opisati samo kao jedno grozno zverstvo. Iako sam video samo tela dvadesetorice uglavnom starijih muškaraca od kojih su mnogi bili ustreljeni iz velike blizine, većina u prednjem delu tela te u prednji i zadnji deo glave, verifikatori KVM su pronašli još tela. Ukupno je pronađeno 45 leševa, među njima tri žene i jedno dete. Svi su nosili civilnu odeću i svi su izgledali kao skromni seljani. Iako ja lično nisam advokat, na osnovu onoga što sam lično video ne oklevam da taj događaj opišem kao masakr, zločin protiv čovečnosti. Isto tako ne oklevam da optužim vladine snage bezbednosti da su odgovorne za to. Vlada SRJ mora dati imena svih onih koji su učestvovali u policijskim i vojnim operacijama oko Štimlja, onih koji su dali naređenja i onih koji su izvršili naređenja. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju mora doći sa vizama i na poziv vlade SRJ ili bez toga da istraži ovo zverstvo. To se mora dogoditi u sledećih 24 sata". I zatim se u ovom dokumentu govori o činjenicama koje su pronašli verifikatori, o tome da se radi o kršenju međunarod-

nog humanitarnog prava. Zatim se u zadnjem paragrafu govori o tome kako ste se sastali sa predstavnicima OVK koji su izrazili svoj bes i frustracije, pa i želju za osvetom, iako su naređenja iz komande OVK bila da i dalje nastave sa uzdržavanjem. Vidimo da se ovde spominje ovaj sud. Kakav je bio stav tadašnje tužiteljice Luiz Arbur (Louise Arbour) u to vreme?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Mislim da sam sledećeg dana dobio telefonski poziv gospođe Arbur, i mi smo razgovarali kratko o tome šta sam video i rekao sam da mislim da je veoma važno da bilo ona, bilo krivični istražitelj ovoga suda dođu na Kosovo i sprovedu detaljnu istragu. Gospođa Arbur me je podsetila da ona nije uspela da dobije vizu da uđe u bivšu Jugoslaviju. Ona me je pitala da li ja smatram da bi bilo uputno da ona pokuša da uđe u zemlju. Ja sam joj odgovorio da smatram da bi to bilo najbolje rešenje. Rekao sam joj da ukoliko njoj ili njenom osoblju uskrate ulazak, onda će to biti znak da vlada nije baš ozbiljno naumila da ustanovi šta se dogodilo u Račku. Ona je rekla da će sesti na avion sledećeg dana, mislim da se to dogodilo sutradan 18. i da će pokušati da uđe preko Skoplja, dakle iz Makedonije, drugim rečima preko južne granice. Ja sam joj rekao da ću poslati svoje ljude dole, imao sam neke obaveze sledećeg dana, ne sećam se više što je to tačno bilo, pa sam joj rekao da ću poslati ljude da joj pomognu pri ulasku. Poslao sam mog zamenika Francuza, gospodina Kelera (Gabriele Keller). Oni su otišli tamo i kasnije sam dobio vest da je ona pokušala da pređe granicu, da joj je ulaz zabranjen i da joj je rečeno da nema odgovarajuću dokumentaciju da uđe.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što napustimo vaše saopštenje za štampu, recite nam, ove reči kojima ste se vi koristili, ove formulacije u saopštenju za štampu, da li je neko drugi sugerisao nešto od njih ili je to bio vaš izbor?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Moja izjava bila je u potpunosti moja kreacija, sve su to moje reči.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada idemo dalje, od ove izjave o događaju u Račku i onoga što se kasnije razvilo. Pretresno veće to

može naći u paragrafu 64 i 65 i druge izjave. Kakav je bio učinak vaše izjave u Beogradu i drugde?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Pa došlo je do, rekao bih, dramatičnog efekta. Ja nisam predviđao da će učinak biti tako velik. Međutim, sledećeg dana dobijali smo novinske izveštaje i telefonske pozive iz cele Evrope, pa i šire. I svi su oni govorili ili pitali o događajima u Račku. Radilo se o jednoj ogromnoj reakciji na te događaje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I šta se na kraju vama dogodilo? Kakav je bio vaš status u Jugoslaviji?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Imajući u vidu reakciju do koje je došlo, odlučio sam da se odvezem u Beograd i da zatražim da vidim predsednika Miloševića. Predstavnici Vlade već su počeli da iznose veoma kritičke komentare o mojoj izjavi i smatrao sam da će biti najbolje da odem i da razgovaram sa gospodinom Miloševićem direktno. Moji ljudi su zatražili da se organizuje ovaj sastanak, i rečeno nam je da je on zauzet, pa smo onda sedeli u hotelu i čekali, čini mi se, ceo taj dan, a možda i duže. I uveče kada sam išao na večeru, neki srpski novinari došli su u hotel i pitali me šta mislim o tome što su me proglasili za *persona non grata*. I na taj sam način saznao da je vlada u stvari u medijima objavila izjavu o tome, a da mene o tome nije informisala, mene nisu informisali da sam dobio 48 sati da napustim zemlju i da sam *persona non grata*.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste na kraju morali da odete tako brzo ili ste uspeli da ostanete u nekoj vrsti zamrznutog statusa?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Predsedavajući OEBS-a je otišao kod predsednika Miloševića, prema mom shvatanju održani su razni razgovori, čak i razgovor lice u lice, pa su na početku mojih 48 sati produžili na 72 sata i zatim su me u zadnjem trenutku obavestili da je postignut sporazum i da ću ja ostati u nečemu što se zove zamrznuti status *persona non grata*. Ja nisam nikada ranije za to čuo, niti sam uspeo u potpunosti definisati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I na kraju, vi niste ponovo videli optuženog?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Molim?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Niste ponovo videli optuženog?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Međutim, ostali ste na Kosovu sve do povlačenja OEBS-a kao celine?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I objasnite nam ukratko kako je teklo to povlačenje i šta ste vi radili o tome?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Posle Račka, kooperacija od strane vladinih predstavnika je zamrla. Naši verifikatori našli su se u situaciji koja je bila sve teža i sve opasnija kad bi bili na terenu u patroli. Predsedavajući OEBS-a, nakon onoga što je opisao kao dugotrajne razgovore sa glavnim igračima u glavnim gradovima Evrope i Severne Amerike, nazvao me je i rekao: "Budući da je vama sve teže i teže da ispunjavate mandat misije, i budući da se čini da se stvari i dalje pogoršavaju kada je reč o bezbednosti vaših ljudi", a na početku me je pitao da li ja mislim da bi bilo pametno da se povučemo, i ja sam se složio sa time i rekao sam da bih, i onda mi je on kasnije naložio da misiju povučem. To je bilo negde sredinom, krajem marta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I kao što smo čuli od drugih svedoka, svi pripadnici misije su napustili zemlju, ja mislim da ste vi ostali do kraja i da ste vi i general Drevenkijevič (Karol John Drewienkiewicz) bile poslednje osobe koje su prešle granicu?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To je u suštini tačno. Mi smo mislili da smo uspeli da izvučemo svih 1.400 ljudi, međutim nekoliko dana kasnije ustanovili smo da su dva ili tri verifikatora koja su bili na odmoru, i koji nisu dobili vest da se misija povlači, da su se oni pojavili u Beogradu. Međutim, u suštini uspeli smo da izvučemo

sve ljude u skladu sa našim planom za evakuaciju i to kroz Skoplje. Ne samo ljude, nego gotovo svu opremu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zamoliću vas da pogledate još nekoliko drugih dokumenata pre nego što pređemo na neke druge događaje posle vašeg povlačenja. Prvo, molim vas, da pogledamo dokument koji je označen kao predmet 94 tabulator 33, a to je izjava, i molim da se stavi na grafoskop, znači 94 tabulator 33. Ovo je izjava za štampu koju je dao Milutinović, predsednik Milutinović. Da li se sećate toga?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da. Sećam se da sam je pročitao kada je izašla.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Sada da vidimo šta ovde piše. Ovde piše da uoči izjave, odnosno posle izjave ambasadora Vokera (William Walker) koji je šef Verifikacione misije OEBS-a na Kosovu i Metohiji, predsednik Republike Srbije, Milan Milutinović je dao sledeću izjavu. "Kada je juče 15. januara policija pokušala da uhapsi teroriste koji su ubili policajca Svetislava Przića, u terorističkom napadu u okolini sela Račak, opština Štimlje, teroristi su napali policiju iz automatskog oružja i minobacača. Policija je odgovorila na takvo terorističko divljaštvo u okviru svojih ovlašćenja. Misija OEBS-a i ambasador Voker su bili obavešteni o ovom hapšenju odmah posle ovog sukoba. Istražni tim koji je stigao na mesto je bio predvođen sudijom opštinskog suda Danicom Marinković i okružnim tužiocem, ali teroristi su se povukli na ova brda i otvorili vatru i sprečili istragu". Da li ste vi sreli sudiju Marinković?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, nikada je nisam sreo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste čuli o tome da je ona bila uključena u ono što se desilo u Račku?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja sam čuo da je ona bila istražni sudija u tom predmetu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo dalje, 16. januara, kako piše u izjavi: "Uviđaj je ponovo bio sprečen, kao i vršenje uviđaja, zato

što je Vilijam Voker sprečio ovlašćene sudske organe da izvrše svoje zakonske obaveze". Da li ima ikakve istine o tome?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "Međutim, u isto vreme ambasador Voker u pratnji stranih novinara i novinara separatističkih albanskih novina je obišao mesto događaja i iskoristio odsustvo sudskih i drugih državnih vlasti da bi dao izjavu u kojoj se nalaze neistine i lične procene koje su potpuno neosnovane". Da li je istina u ovoj kompletnoj tvrdnji da ste vi pozvali novinare albanskih separatističkih novina?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sad ću da iznesem nekoliko komentara da bismo uštedeli na vremenu. Ovde se kaže: "On je izdao ličnu procenu onoga što se desilo i dao je svoju osudu i svoje zaključke i naređenja o tome šta treba sledeće da se uradi u jednoj suverenoj zemlji. U ovom činu zavaravanja svetskog mnjenja u skladu sa najboljim tradicijama onoga što se desilo na pijaci Markala, ambasador Voker je obezbedio punu zaštitu njegovih štićenika od terorista takozvane OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves). Serija laži i izmišljotina je bila iskorišćena da bi se optužili državni organi u očitom pokušaju da se skrene pažnja sa terorista ubica i onih koji kidnapuju i da se oni još jednom zaštite. Od samog njegovog dolaska on se pravio da ne primećuje zločine terorista i nije obraćao pažnju na bezbednost građana, bezbednost, odgovornost i nadležnost policije, to njega nije interesovalo, a u današnjoj izjavi on je dao ocenu samo o vlastima Srbije i Jugoslavije, nadležnim vlastima i optužio ih da krše prekid vatre". Znači, ovde se tvrdi da ste vi bili pristrasni. Šta kažete na to, ambasadore?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja kažem da je to netačna interpretacija mojih dela i reči. Ja sam pokušao da budem što je moguće više neutralan i pokušao sam da osudim nasilje, kidnapovanje i ubistva, bez obzira na to ko ih je počinio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, sada idemo do kraja tog pasusa. "Napade na teroriste, čak i kada su iz minobacača i drugog teškog naoružanja, on ne smatra nezakonitim. Takav stav ne samo da je došao do izražaja u njegovoj izjavi i u tome što je on sprečio istražnog sudiju da izvrši svoju obavezu u skladu sa zakonima njezne zemlje, već je on verovatno i zaboravio da on nije upravnik ili tužilac ili sudija u Srbiji i Jugoslaviji, već je predstavnik organizacije koja ima 54 jednake zemlje članice i vođa misije čiji je zadatak ne da vlada u jednoj suverenoj zemlji, već da posmatra i da tačno saopštava o onome šta je primetio. Njegova izjava danas potvrđuje da je on preuzeo na sebe ulogu tužioca i sudije". Da li ste vi zapravo preuzeli tu ulogu?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Moj zadatak je bio da obavestim OEBS o tome šta se dešava na Kosovu. Ja sam radeći to zapravo vršio svoju dužnost.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I sada konačno da pređemo na prvu rečenicu sledećeg paragrafa gde stoji: "Iako je nesporno i jasno da je policija bila isprovocirana i da je bila dužna da brani zemlju od terorističkih napada, gospodin Voker je ignorisao tu činjenicu i proglasio taj događaj masakrom nevinog civilnog stanovništva". Molim vas, podsetite nas ponovo, da li su srpske snage iskoristile vašu posetu Račku da objasne svoj stav ili da dovedu svedoke koje će potvrditi njihov stav i ono što su radili vojnici i policajci?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, koliko je meni poznato. Kao što sam ja juče rekao, mi smo pozvali generala Lončara da dođe i bude sa nama i on je odbio. To je bio jedini pokušaj koji sam ja video da se sazna kakav je stav Vlade, sem onoga što nam je general Lončar rekao prethodne noći, 16.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je bilo ikakvih dokaza koji bi apsolutno jasno potvrdili da su vojnici i policija zapravo samo branili sebe delovali u samoodbrani?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja nisam video ništa što bi na to ukazivalo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je bilo ičega što je govorilo o tome da je došlo do srpskih žrtava u Račku?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Kao što sam ja rekao u svojoj izjavi o navodnom sukobu koji je meni uveče 15. opisalo osoblje generala Lončara, tada nam je bilo rečeno da nije bilo nikakvih žrtava na strani vladinih snaga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam lepo, a sada molim da se ovaj dokument skine sa grafoskopa i da stavimo dokument koji je označen kao predmet 94, tabulator 36 i da bismo uštedeli na vremenu videćemo kako je promena vašeg statusa dokumentovana. Počecemo pri vrhu strane, ovo je izjava savezne Vlade, ne vidim ovde datum, ali se kaže: "Na današnjoj vanrednoj sednici kojoj je predsedavao Momir Bulatović, predsednik Vlade, savezna Vlada je sagledala najnovije događaje na Kosovu i Metohiji i pritisak koji je izvršen na Saveznu Republiku Jugoslaviju. Vlada smatra da je to kampanja međunarodne zajednice i da odlučno odbija tu kampanju kao neosnovanu, lažnu i zlobnu i njeno tumačenje onoga što se desilo u selu Račak. Savezna Vlada smatra da je ambasador Voker izašao iz okvira svojih ovlašćenja" i tako dalje. U sledećem paragrafu se kaže: "Gospodin Voker je zamoljen da napusti teritoriju Jugoslavije u roku od 48 sati". Onda se kaže sledeće: "Što se tiče saradnje sa Haškim tribunalom..."

SUDIJA KVON: Gospodin Najs je zamoljen da uspori radi prevodioca.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Oprostite. Nastavljam dalje. "Što se tiče saradnje sa Haškim tribunalom, Vlada je potvrdila spremnost Jugoslavije da u potpunosti sprovede sporazum koji je potpisan sa Tribunalom, ali Haški tribunal nema nikakvu nadležnost u pogledu Kosova i Metohije, pošto to pitanje nije pitanje rata već terorizma i prava naše države da se bori sa njim. Predstavnici Tribunala mogu da dođu u našu zemlju i da pregovaraju o sprovođenju ovog sporazuma, ali ne mogu da vrše inspekcije i istrage na Kosovu i Metohiji". Možete dalje sami da pročitate šta ovde piše. Ambasadore,

ovde kaže da ste vi zapravo odbijali, odnosno niste priznavali pravo ove zemlje da se bori sa terorizmom na njenoj sopstvenoj teritoriji. Šta kažete na to?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Moje lično mišljenje je da Vlada svakako ima suvereno pravo da obračunava sa terorizmom, ali na jedan racionalan i razuman način, a ne da ide i ubija nenaoružane civile poput onih koji su bili ubijeni u Račku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Ostale su nam još dve teme. I sad ću vas zamoliti da se pozabavite bez mog mešanja na jedan efikasan način ovim jer mislim da će to biti brže. U Rambujeu (Rambouillet) predstavnici kosovskih Albanaca nisu potpisali dokument. Došlo je do prekida tih pregovora. Vi ste učestvovali u tim pregovorima. Možete li nam reći zašto oni nisu potpisali taj sporazum kad im je prvi put pružena šansa da to urade?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja sam prisustvovao samo uvodnoj sednici u Rambujeu i pošto sam obavio zadatak KVM koji se sastojao u tome da dovedem predstavnike kosovskih Albanaca na pregovore u Pariz, ja sam se vratio posle toga u Prištinu. Po završetku prve runde pregovora u Rambujeu, kao što ste vi rekli, albanska delegacija je rekla da je spremna da potpiše, ali da neće potpisati, i zatražila dvonedeljni prekid u pregovorima. Kada se albanska delegacija vratila na Kosovo, mene su zamolili da pokušam da vidim zašto su oni rekli da su spremni da potpišu, ali da neće potpisati odmah, i ja sam, pokušavajući to da ustanovim, otišao i razgovarao sa nizom delegata koji su se nalazili u Rambujeu, i razgovarao sam sa bar trojicom komandanata OVK, i pitao sam ih zašto su tražili ovo odlaganje od dve nedelje. Njihov odgovor se sastojao u tome da su oni smatrali da, dok je delegacija bila u Rambujeu da je shvatila da se radi o istorijskom trenutku za njihov narod, za njihove glasače i da će ono što oni potpisuju u ime naroda imati ogroman značaj za narod. Isto tako su shvatili da je to bio prvi put otkad oni pamte da su Albanci sa Kosova bili lično zastupljeni na pregovorima gde su pregovarali o sopstvenoj budućnosti, i taj prvi njihov susret sa međunarodnim pregovaračima je bio takav da su oni shvatili da sa druge strane imaju takve pregovarače kao što su

bili Medlin Olbrajt (Madeleine Albright), Robin Kuk (Robin Cook), i ministri spoljnih poslova SAD i Evrope. Suočeni sa tim, shvatili su da oni nemaju dovoljno iskustva u takvoj vrsti pregovora. Rekli su da, iako su pročitali dokumenat i mislili su da mogu da ga potpišu, ipak su se plašili da je tu bilo nekih stvari koje usled svog neiskustva nisu kompletno shvatili, i zato su hteli da daju sebi malo više vremena, da pregledaju taj dokument, i hteli su isto tako da stupe u kontakt sa narodom i sa predstavnicima naroda i da vide, da se uvere da oni zaista podržavaju potpisivanje takvog dokumenta. Rekli su mi da su, kad su sprovodili to ispitivanje javnog mnjenja, došli do zaključka da albansko stanovništvo želi mir, i želi da njihovi predstavnici potpišu taj dokument u njihovo ime, i zato su se oni ponovo vratili u Rambuje u Francusku (France) i tamo izrazili spremnost da potpišu taj dokument.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Druga tema nešto sasvim drugačija. To je knjiga koja se zove "Kako viđeno, tako rečeno" (As Seen, As Told). To je knjiga koju je izdao OEBS. Molimo objasnite šta je bila motivacija za objavljivanje ove knjige. Molim vas objasnite Veću kakva je bila metodologija te knjige?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Kad je misija na Kosovu bila završena, mi smo prešli u Makedoniju, i uskoro posle našeg odlaska počelo je NATO bombardovanje, i počeo je egzodus desetina hiljada izbeglica sa Kosova. Ovaj egzodus je izazvao velike teškoće za vlade Makedonije, Albanije, i ljudi su bili prisiljeni da jako brzo izgrade izbegličke logore. Pošto sam ja imao 1400 ljudi koji su nedavno bili na Kosovu, koji su imali iskustvo u radu sa albanskim stanovništvom, gospođa Ogata iz UNHCR-a (United Nations High Commissioner for Refugees) nas je zamolila da isto tako makedonskoj i albanskoj vladi pomognemo u tim početnim danima osnivanja izbegličkih kampova. Ja mislim da sam ja posetio skoro većinu kampova u Makedoniji i onda neke i u Albaniji (Albania). Uslovi su bili užasni. Svuda gde sam ja bio, ljudi ne samo u ovim izbegličkim kampovima, jer ja sam posećivao i neke izbeglice koji su živeli po selima van ovih kampova, dakle ljudi bi mi prilazili i pričali mi priče i priče o tome šta se desilo u njihovim selima, zašto

su bili proterani i tako dalje. Sandra Mičel (Sandra Mitchell) je bila službenik u mojoj kancelariji na Kosovu. Ja sam nju veoma cenio i ona je bila zadužena za ljudska prava na Kosovu i u našem izbeglištvu u Makedoniji. Ja sam je zamolio da ona okupi jedan tim da obiđe ove izbegličke logore i da prikupi što je moguće više priča o tome šta se desilo ovim izbeglicama. Ja sam je zamolio da zabeleži samo direktne priče, nas nisu interesovale priče iz druge ruke, već samo ono što se desilo direktno ljudima sa kojima je ona razgovarala. Sandra je okupila tim od pet ili šest ljudi, neki od njih su bili pravnici. Znam da je bila jedna žena iz Danske (Danmark), jedan pravnik iz Nemačke (Germany) i još ljudi iz nekih drugih zemalja su bili u tom timu, i svoje preostalo vreme boravka tamo u okviru naše misije oni su obilazili te logore i prikupljali ove izjave pod zakletvom ovih izbeglica. Ja nazivam ove priče pričama o kršenju ljudskih prava i maltretiranju, i to je konačno sve bilo sakupljeno u taj dokument čiji naslov sad ne mogu da se setim, ali to je ovaj izveštaj OEBS-a o kršenju ljudskih prava.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam, ambasadore. Sada će vam druga strana postavljati pitanja. Ja se izvinjavam što sam išao prebrzo za prevodioca.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pitam na koliko ćete mi vremenski ograničiti ovo unakrsno ispitivanje?

SUDIJA MEJ: Tri sata. Ne više od tri sata. Ukoliko se uzdržite od prepirki sa ovim svedokom, ukoliko se uzdržite od ponavljanja pitanja, ukoliko budete postavljali kratka pitanja, mnogo više ćete obaviti. Prema tome, pridržavajte se toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nije mi poznato da se ja prepirem sa svedocima, ali želim prethodno da kažem da nisam očekivao da ćete mi skratiti vreme unakrsnog ispitivanja, s obzirom na ovo jučerašnje proglašavanje po 92, jer Drevenkijević je svedočio dva dana, Mezonev (Joseph Omer Michel Mhsonneuve) takođe dva dana, a njihov šef po vama treba da bude izložen ispitivanju samo tri sata. Mislim da je to...

SUDIJA MEJ: Sada gubite još više vremena koje će vam se oduzeti od vremena koje vam je dozvoljeno za unakrsno ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dobro, gospodine Mej (May), ovo sam rekao da bi se zapisalo, a ne da bih gubio vreme. Druga strana je juče počela ispitivanje sa diplomatskom karijerom svedoka, diplomate od karijere. Da li je tačno da ste od strane Klinton (Bill Clinton), juna 1993. godine imenovani za ambasadora u Panami, i da je na osnovu stava u Senatu (US Senate) on odustao da vas tamo pošalje?

SUDIJA MEJ: Da li razumete pitanje?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da. Moje nominovanje je malo prejaka reč za to. "Bela kuća" (White House) je nameravala da me postavi da idem u Panamu, ali jedan senator je prigovorio, a u našem sistemu Senat jedan senator ima pravo da spreči nominaciju i potvrdu od strane Senata, tako da ja nisam otišao u Panamu (Panama).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je razlog za to bilo i vaše lažno svedočenje o odredima smrti u Salvadoru (El Salvador) gde ste pre bili ambasador?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Razlozi senatora što se usprotivio mom postavljenju nisu nikad bili objašnjeni meni, niti Stejt Departmentu (US Department of State).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Podsetiću vas na pisanje, to je naslov "Vašington posta" (Washington Post). To je 16. juni 1993. godine: "Predsednik Klinton juče je nominovao Vilijama Vokera, ambasadora u Salvadoru koji je pre toga bio diplomata u Hondurasu (Honduras) i Peruu (Peru), da zameni ambasadora Dina Hintonu (Deane Hinton) u Panami". Isto: "Vašington post" 18. juna, ispravka: "Klinton nije odobrio nominaciju diplomate od karijere Vilijama Vokera da bude ambasador u Panami, kao što smo mi javili u sredu. Postoji neki nagoveštaj da se u Senatu neko usprotivio postavljenju Vokera koji je ranije bio ambasador u Salvadoru". Da li je to imalo veze i sa reagovanjem panamske javnosti i crkve?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja nemam predstave zašto je to "Vašington post" objavio, niti kakva je možda bila reakcija javnosti i crkve u Panami.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda ću vas podsetiti u vezi sa činjenicom da je osporavanje bilo vezano za vaš prethodni rad u Salvadoru, na pisanje "Njujork tajmsa" (New York Times) 24. aprila 1990. godine, samo tamo gde vas spominju, prema tome, ne citiram novine i njihova objašnjenja, već vas "2. januara ambasador Voker je rekao: Nije bilo nikakvih dokaza o tome da je vojska bila umešana u ubistva, moguće je da su to uradile vladine snage. Ovi neosnovani komentari su kasnije bili replicirani od strane predsednika..."

SUDIJA MEJ: Recite nam o čemu se radi u vašem pitanju?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je izveštaj koji sam citirao jer u njemu se govori rimokatolički nadbiskup Romero (Oscar Romero): "Četiri monahinje iz SAD su bile ubijene, a dvoje predstavnika Sjedinjenih Država je bilo ubijeno ispred hotela kad su došli da sretnu svog vođu reformatora. Ubistvo šest jezuitskih sveštenika od novembra meseca je ponovo izbacilo na površinu pitanje koje inače postoji. Nema sumnje da su ubice u oružanim snagama; predsednik Alfredo Kristiani (Alfredo Cristiani) je to izjavio sedmog januara. Ono o čemu se ovde radi nije samo minima-

lan nivo pristojnosti o Salvadoru već naša čast". Da ste vi lažno predstavili događaje u Salvadoru?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne. Časni Sude, ukoliko mi dozvolite, ja bih objasnio.

SUDIJA MEJ: Svakako.

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja sam bio ambasador u Salvadoru od 1988. do 1992. godine. Ubistvo ovih sveštenih lica, od kojih su neki bili moji prijatelji, desilo se pre nego što sam ja tamo došao. Dok sam ja bio ambasador, gerilci su počeli konačnu ofanzivu 1989. godine u novembru, i kao što piše u "Vašington postu", šest sveštenika je bilo ubijeno. Kad sam ja dao izjavu i rekao da mi nismo znali ko je njih ubio, da su ljudi u uniformama sa maskama na licu mogli da budu ili iz vladine vojske ili iz redova gerilaca, to je bilo pre nego što je bilo otkriveno ko je zapravo počinio ova ubistva. Ovde se kaže da je predsednik Kristiani objavio tu izjavu i preuzeo odgovornost za ubijanje ovih jezuitskih sveštenika. To je bilo urađeno šestog januara ili sedmog januara, a ambasada je dala izjavu, ja mislim, drugog januara. Ukoliko ste zainteresovani, ja imam sa sobom pismo Kongresa Sjedinjenih Država (US House of Representatives) gde se navodi šta sam ja uradio, šta je moje osoblje u ambasadi uradilo da bi se istražilo ovo i ustanovilo ko je ubio jezuite, da bi se postiglo da oni koji su bili odgovorni, a tu je bilo nekoliko pukovnika i narednika, da se izvedu pred lice pravde. To je bilo učinjeno, oni su bili osuđeni, kao što sam ja rekao, to je bilo urađeno uz punu saradnju Bila Vokera (Bill Walker), ambasadora i njegovog osoblja i američke vlade, i tu je bio kraj ovog slučaja sa jezuitima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo sam hteo da nastavim sa pitanjem, pozivajući se na "Vašington post", 21. marta 1993. godine, nedeljno izdanje, objavio je između ostalog u jednom dugom članku: "Voker rekao novosti na konferenciji posle ubistava: 'Tu se ne radi o kontroli rukovođenja koja vodi sama po sebi ka Harvard analitičkoj poslovnoj školi (Harvard Business

School analysis)'. drugog januara 1990. godine, Voker je govorio predstavnicima Džozefu Mokliju (Joseph Moakley), demokratama Masačusetsa (Massachusetts) u Vašingtonu da "bilo ko može da ima uniforme". "Činjenica da su oni nosili uniforme nije dokaz da su oni bili vojnici". Istoga dana kada se on sreo sa Moklijem, majorom armije SAD, Erik Baklend (Eric Buckland), vojni savetnik u San Salvadoru je rekao svojim pretpostavljenima, armijskom oficiru imenovanom od Vojne akademije, da je salvadorski armijski oficir, general Gilermo Alfred Benavides Moreno (Guillermo Alfredo Benavides Moreno) lider u ubistvu jezuita". Ovdje se potvrđuje da ste vi davali netačnu izjavu koju je kasnije pobio i Kristiani, ali je meni posebno značajno da u ovoj izjavi objašnjavate...

SUDIJA MEJ: Pre nego što nastavimo s ovim prvo treba ustanoviti ko je napisao taj članak?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je članak "Vašington posta".

SUDIJA MEJ: To ste nam rekli, ali ko ga je napisao, da znamo ko iznosi te tvrdnje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu da vam ga dam kao dokazni predmet, dužina 2.976 reči, naslov "12 godina torture", to je naslov.

SUDIJA MEJ: Ali pitam vas za ime novinara?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gij Đilijota (Guy Gugliotta), Daglas Fara (Douglas Farah), "Vašington post", inostrani servis.

SUDIJA MEJ: Da li poznajete te ljude?

SVEDOK VOKER: Dagleasa Fara veoma dobro poznajem, on je moj prijatelj.

SUDIJA MEJ: Ako možete da komentarišete ovo što je izneto? Da li je to netačna izjava? Da li ste vi dali netačnu izjavu?

SVEDOK VOKER: Pa, gledano sada unazad, ja sam dao netačnu izjavu. Međutim, u vreme kad sam davao tu izjavu, rekao sam ono što smo u tom trenutku znali. Znali smo da su uformisani ljudi ubili sveštenika. U to vreme nismo znali otkuda su došli. 2. januara bio sam u Vašingtonu, razgovarao sam sa kongresmenom Džo Moklijem, koji mi je takođe prijatelj, on je vodio istragu Kongresa Sjedinjenih Država u vezi sa predmetom jezuita. Pitao me da li smo pronašli krivce, ja sam rekao da još nismo, i da su oni mogli pripadati i jednoj i drugoj strani. Tog istog dana, tada ja to nisam znao, u Salvadoru se situacija razvila, jedan major mog osoblja je rekao da je razgovarao sa vojnicima u Salvadoru, i ispostavilo se da je jedna jedinica salvadorske vojske ubila jezuite. Prema tome, moja izjava je bila onoliko tačna koliko je mogla biti u tom trenutku. Kasnije kad se otkrilo ko je ubio jezuite, ja sam bio među prvima koji su pokušali da te oficire privedu pravdi. Morate imati na umu da je to bilo bez presedana u Salvadoru, da se pukovnik, dva poručnika i neki vojnici osude, nakon što je Vlada Amerike izvršila neverovatno veliki pritisak na salvadorsku Vladu da se ti vojnici izvedu pred sud.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, sada smo potrošili 15 do 20 minuta na događaje na jednom sasvim drugom kontinentu koji su se dogodili mnogo ranije. Ako se ovde radi o pokušaju da se na neki način ospori verodostojnost ovog svedoka, vi ste imali priliku da to kažete, svedok je na to odgovorio, a sada vas molim da idete na neku temu koja je nešto tešnje vezana za optužnicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, pošto ste mi odredili ograničeno vreme, dozvolite da ga koristim kako ja smatram da je potrebno, a ovde se radi o svedoku koji je očigledno bio nadležan za vođenje određenih, kako bih rekao, pokrivenih poslova...

SUDIJA MEJ: Dobro, sve to možete da kažete, ali ne smete trošiti vreme Suda na događaje od pre mnogo vremena koje nisu relevantne. Idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Decembra 11. 1989. godine, "Sent Luis Post Dispeč" (Sent Louis Post Dispatch), u velikom članku, citiraću samo jedan mali deo...

SUDIJA MEJ: Ne, vaš pokušaj da se diskredituje ovaj svedok davnim događajima, Pretresno veće proglašava irelevantnim. Maknite se od Salvadora, dobili ste jasna uputstva. Ako želite da nastavite unakrsno ispitivanje, morate slediti ta uputstva. Vreme ovog Suda je ograničeno i ono ne sme trošiti na irelevantne stvari poput ove. Prema tome, pređite na događaje koji su tešnje vezani za optužnicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je direktno vezano za kontinuitet aktivnosti svedoka. Evo pomeriću se sa Salvadora, samo ću pomenuti jedan drugi slučaj koji govori o kontinuitetu ovakve sadržine aktivnosti svedoka, i odnosi se na Nikaragvu.

SUDIJA MEJ: Dopustite svedoku da odgovori na tu tvrdnju. Gospodine Voker, jeste li uspeli da shvatite šta je ta tvrdnja?

SVEDOK VOKER: Da, časni Sude. Tokom moje četrdesetogodišnje karijere američkog diplomate, a posebno tokom kasnije faze moje karijere dok sam bio ambasador u Salvadoru, dok sam bio pomoćnik državnog sekretara za Panamu, tokom osamdesetih, ja kao i politika koju sam sprovodio bili su u velikoj meri kritikovani u slobodnoj štampi Sjedinjenih Država, pa i u svetskoj štampi. Prema tome, mene ni malo ne iznenađuje da ste vi pronašli članak koji iznosi tvrdnju poput ove. Sve što ja mogu da kažem je da je to jednostavno kritika američke politike koja se odnosi na tu politiku, a ne tiče se mene lično.

SUDIJA MEJ: Izgleda, dakle, da je u Nikaragvi (Nikaragua) ili Salvadoru, to nije jasno, neka humanitarna baza korišćena da se krijumčari oružje i municija, i tako dalje. Da li možete to da prokomentarišete?

SVEDOK VOKER: Da, mogu. Kao pomoćnik zamenika državnog sekretara za srednju Ameriku, tokom kasnih osamdesetih, događalo se nešto što se kasnije nazvalo "Kontragejt" (Contragate). Ja sam bio zadužen da obezbedim humanitarnu pomoć "kontrašima". To je politika koju je u nekoliko navrata potvrdio američki Kongres. U to vreme ja nisam znao, a nije znao ni Stejt department, a ni ostatak sveta, jedan pukovnik po imenu Oliver Nort (Oliver North) iz organa koji se zove "Nacionalni savet za odbranu" (National Security Council), radio je stvari za koje je kasnije sudija Volš (Walsh) u svojoj komisiji tvrdio da su ilegalne, a pisalo se o dostavljanju oružja kontrašima. Ova baza koju smo spomenuli, Lopango (Llopango), nalazi se u Salvadoru i mi smo tamo dovozili humanitarnu pomoć. Za tu humanitarnu pomoć ja sam bio zadužen i mi smo tu humanitarnu pomoć dostavljali kontrašima. Oliver Nort i još neki drugi ljudi koristili su tu istu bazu da dovoze ilegalne potrebštine, to jest oružje. Izveštaj Volša je konstatovao da je isti aerodrom bio korišćen za obe vrste robe, legalnu i ilegalnu. Međutim, Volšov izveštaj nije ni na koji način tvrdio da je dostava humanitarne pomoći kontrašima bila ilegalna i da do nje nije smelo da dođe. Kao što sam rekao, to je bila službena politika koju je u nekoliko navrata odobrio Kongres. Da li je to dovoljno objašnjenje, časni Sude?

SUDIJA MEJ: Da. A sada idemo na sledeću temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, politika je bila humanitarna pomoć. Molim vas da ovo prokomentarišete, pošto se odnosi na vas: "... na Kosovu. Ovoga puta njegove aktivnosti su se odnosile na druge "kontraše", na Oslobojilačku vojsku Kosova". Je l' tako?

SUDIJA MEJ: Ko? Ponovo vas pitam ko? Odakle to citirate, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Postavio sam pitanje, pa ću vam reći šta sam citirao, nije problem. Da li je tako ili nije? Ja posta-

vljam pitanje, evo, citiram sebe da kažem. Citiram Geri Vilsona (Gary Wilson), njegov članak. Je li ovo tačno ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Nisam siguran da sam shvatio pitanje. Ako pitanje glasi da li sam ja ili ljudi iz KVM, da li smo mi snabdevali OVK, odnosno albansko stanovništvo sa pomoći, dok sam ja bio šef KVM, moj odgovor je ne. Da li je to bilo pitanje?

SUDIJA MEJ: Pitanje je bilo vi ste, dakle, sada podržavali jednu drugu kontrašku vojsku, u ovom slučaju OVK, i mislim da ste na to odgovorili. Zapravo, možda bi se to moglo formulisati ovako, jeste li vi podržavali OVK dok ste vi bili tamo?

SVEDOK VOKER: Ne. Mi smo veoma često osuđivali OVK zbog njihovih činova nasilja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo ćemo na to doći. A sada u vezi sa ovim povezivanjem ovakve aktivnosti, vezano za Račak, kaže: "Mesto navodnog masakra i navodi da je znao sve činjenice. On je bio sudija, porota i egzekutor, sve u jednom. Čak ni okružni tužilac u Sjedinjenim Državama ne može tako jednostavno da izjavi: kriv, prema dokazima", i tako...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da odgovori na taj navod.

SVEDOK VOKER: Ja opet moram da kažem da nisam siguran odakle je taj citat. Ko je to rekao? Ako pitanje glasi da li sam se ja smatrao sudijom, porotom i dželatom, moram da kažem da nisam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, gospodine Voker, pošto se tvrdi: "... Voker? Da li je on Ričard Batler (Richard Butler) za Kosovo, kao što sada veruju mnogi na Balkanu?"... (*nerazumljivo*)... Kosovski tim je tim za špijunažu, isto kao UNSCOM (United Nations Special Commission) u Iraku (Iraq). Voker je odgovorio: "Ja se nadam da svi u mojoj misiji pokušavaju da pribave što je moguće više informacija". Ponovo pitanje: da li te informacije pro-

sleđujete u Vašington? Voker je odgovorio: "Mnoge od njih idu u Vašington, ali idu i u sve druge glavne gradove".

SUDIJA MEJ: Prvo da čujemo odakle je taj citat?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je isto citat iz ovog članka Gerija Vilsona, ali pretpostavljam da ne...

SUDIJA MEJ: Gde i kada je taj Geri Vilson napisao taj članak?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na žalost, ovde ja to nemam, to možete uzeti sa sajta koji ću vam dati, evo vam sajt, pa možete da vidite: "Ju es kosovopolis", evo ga sajt pa možete da proverite tačno i datum i sve drugo, ja na žalost nemam na raspolaganju sve potrebno ovde da bih mogao sve to da znam. Dakle, da li ste se vi bavili tim aktivnostima, gospodine Voker? Da li je to bila glavna svrha vaših aktivnosti, paralelno sa ovom zvaničnom misijom koju ste vodili?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja sam vršio svoju službenu dužnost, a to je bilo da OEBS-u i predstavnicima zemalja članica OEBS-a kažem i prenesem što je moguće više informacija o tome šta se dešava u stvarnosti na Kosovu, to je bio naš posao. Mi smo bili verifikatori. To podrazumeva prikupljanje informacija i prenošenje tih informacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, samo to?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne. Kako je misija napredovala od početka nadalje, mi smo preuzeli druge zadatke. Izvestan broj tih zadataka preuzeli smo na sebe na vaš zahtev, možda se sećate kad ste mi rekli da je, kako ste se vi izrazili, takozvana OVK kidnapovala dvojicu novinara i rekli ste mi da očekujete da moja misija ishodi njihovo oslobađanje. Prema tome, time je započeo proces u kojem smo mi u nekoliko navrata pokušali ishoditi oslobađanje ljudi, na primer, oslobađanje nekih vojnika Vojske Jugoslavije koje je zarobila OVK kao i oslobađanje nekih pripadnika OVK koje su zarobile vaše snage. Dakle, počeli smo da se bavimo i takvom

vrstom aktivnosti. Isto tako, srpska zajednica na Kosovu zamolila me da pokušamo da utvrdimo šta se dogodilo pripadnicima njihovih porodica koji su nestali. Prema tome, ono što pokušavam da kažem je to da je naša misija ponekad obavljala i druge zadatke osim prikupljanja informacija i dostave tih informacija OEBS-u i dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam upravo pitao, ne samo na te informacije o kojima vi govorite, već na obaveštajne informacije. Citiraću vam "Sandej tajms" (Sunday Times), London 12. mart 2000. godine: "Kosovska gerilska armija. Američki obaveštajci su priznali da su pomagali u treniranju OVK pre NATO bombardovanja Jugoslavije... Pripadnici CIA (Central Intelligence Agency) koji su bili zaduženi za nadgledanje prekida vatre na Kosovu 1998. i 1999. godine povezali su se sa OVK i pružali im savete u vezi vojnih i terenskih aktivnosti" i tako dalje. "Mnogi satelitski telefoni i GPS sistemi su tajno predavani pripadnicima OVK... Nekoliko lidera OVK je imalo broj mobilnog telefona generala Veslija Klarka (Wesley Clark), glavnokomandujućeg NATO...

SUDIJA MEJ: Dopustite svedoku da odgovori na taj ceo niz navoda. Prvi navod, dopustite svedoku da odgovori na vaše navode. Dakle, šta je rečeno? Rečeno je da su verifikatori prekida vatre zapravo bili oficiri CIA koji su razvijali veze sa OVK, koji su njima davali američku vojnu obuku i tako dalje. Prvo, ima li nešto istine u toj tvrdnji?

SVEDOK VOKER: Ako ima, ja za to ne znam. Meni nije poznata nijedna osoba među osobljem KVM koja je radila za CIA ili organizovala obuku za OVK.

SUDIJA MEJ: Zatim je rečeno da je dobar deo opreme telefonske i sistema utvrđivanja pozicije pomoću satelita predat OVK, i da su lideri OVK imali broj telefona generala Klarka. Da li nešto znate o tome?

SVEDOK VOKER: Ne, ne znam. Koliko ja znam, većina komunikacija OVK išla je preko mobilnih telefona i sličnih stvari. Gde su ih dobili, sa kim su komunicirali, kako su ih koristili, ja nemam nikakva lična saznanja o tome.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tom istom članku, upravo u vezi sa ovim što ste sad tvrdili da nemate saznanja, kaže se, to je znači "Sandej tajms" koji sam citirao... (*nerazumljivo*)... odbacio sugestiju da je on želeo rat na Kosovu, ali je priznao da je CIA gotovo sigurno umešana u odbrojavanje vremena do bobardovanja". Dakle, to nije tačno, zar ne, gospodine Voker?

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, možemo li znati autora ovog dokumenta, ako su ove tvrdnje uperene direktno protiv svedoka ali...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Kako da ne, to je "Sandej tajms", 12. mart 2000. Tom Voker (Tom Walker), Ejden Leverti (Aidan Laverty). "CIA pomaže kosovsku gerilsku vojsku". Možemo li da nastavimo?

SUDIJA MEJ: Ne. Dopustite svedoku da odgovori.

SVEDOK VOKER: Ja odbacujem tvrdnju da sam ja želeo rat na Kosovu. Ja sam verovatno već mnogo puta rekao da sam siguran da je CIA bila zainteresovana za ono što se dešavalo na Kosovu. Siguran sam da to važi za obaveštajne službe mnogo zemalja, uključujući i vašu ličnu, svi su bili zainteresovani za ono što se dešava na Kosovu. Ja nisam nikada bio u CIA, nemam nikakve veze sa CIA. Ja jesam radio sa pripradnicima CIA, ali ne u vezi sa Kosovom. Prema tome, kao što sam već rekao, ja sam siguran da je CIA interesovalo ono što se dešavalo, ja sam siguran da su oni čitali izveštaje OEBS-a, ali to što Voker u londonskom "Sandej Tajmsu" kaže i šta on iz toga zaključuje, to ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pre nego što pređem na sledeće pitanje, ja ovoj vašoj dami, sekretaru dajem znake, ali me ona, izgleda, ne vidi, ja bih hteo da postavljam pitanja uz pomoć nekih sekvenci koje imam na ovoj kaseti pa molim da se ona uključi. Sekvence su vrlo kratke i molim tehniku da dajem jednu po jednu onako kako budem tražio. Između svake ima prekid. Ne znam da li me tehnika čuje? Dok oni ovo nameste, gospodine Voker, da li poznajete kanadskog oficira, istoričara Rolija Kita (Roly Keith)? On ima nekoliko diploma, 30-godišnji staž u kanadskoj vojsci, dakle, takođe u okviru NATO, istoričar, bio je šef Vaše kancelarije Verifikacione misije u Kosovu Polju (Fushe Kosove), da li ga se sećate?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne sećam se tog imena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Verovatno ćete ga se setiti, gospodine Voker, pošto u vašoj izjavi govorite na strani, da je sad ne citiram, citiraću je ako smatrate da nije tako, govorite o NATO agresiji, da li je tačno da je NATO bombardovao Jugoslaviju zato što je Amerika i njen državni sekretar (US Secretary of State) Medlin Olbrajt (Madeleine Albright) htela rat?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To nije moje mišljenje o tome zašto je NATO započeo bombardovanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas, pustite prvu sekvencu, nadam se da ćete prepoznati. I ton molim.

(Video snimak:)

Roland Keit (Ronald Keith): Amerika, vođena Državnim sekretarom Medlin Olbràt, prosuđeno je od strane raznih izvora kao što je magazin "Tajms" (Times), želela je rat, a Jugoslavija je žrtvovana kao jagnje ili kao meta. Ovo je bio način da se poveže Evropa u 21. veku. Jasno je da je Milošević, bez namere da ga branim ili napadam, bio biran čak tri puta na predsedničkim izborima za predsednika. Jugoslavija je bila demokratska država dugo vremena, i sasvim je irelevant-

no da li vam se on sviđa ili ne sviđa i to ne može biti opravdanje ili izvinjenje”.

(Kraj video snimka)

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ko je to bio?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je bio šef kancelarije verifikacione misije u Kosovu Polju, oficir kanadske vojske.

SUDIJA MEJ: Dobro, dobro, onda ćemo zatražiti da svedok kaže da li prepoznaje tog gospodina ili ne?

SVEDOK VOKER: Ne, ne prepoznajem.

SUDIJA MEJ: Pogledi tog gospodina su sasvim ilerevantni. Ako želite da ga pozovete kao svedoka, to možete, ali ne možete ovog svedoka ovde ispitivati o pogledima tog gospodina. Da li želite da vidite još nešto od te trake?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Videćete još, ali mislim da...

SUDIJA MEJ: Dobro, dobro, to ćemo nakon pauze. Vi ne smete da postavljate pitanja o tome. Mi smo videli samo stavove tog čoveka. On ako treba može da svedoči kad za to dođe vreme. Gospodine Voker, molim vas da se vratite za pola sata.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Kako možete da mi uskratite pravo da tražim od svedoka da komentariše izjave oficira koji je bio član nje-gove misije i na čijim se nalazima zasnivao njegov izveštaj? Uopšte ne razumem to.

SUDIJA MEJ: On ne poznaje tog čoveka koga smo videli na televiziji, a komentari se tiču upravo onih pitanja o kojima mi moramo da odlučujemo. Prema tome, nije na čoveku koga smo videli na televiziji, niti na ovom svedoku da o tome odluči, već na našem Pretresnom veću. A sada izvolite, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, ja ću onda nastojati da dobijem odgovore, ali da li to znači da smo konstatovali da gospodin Voker tvrdi da ovaj oficir nije član misije?

SUDIJA MEJ: Ne, on je samo rekao da nije prepoznao tog čoveka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Šta znači što ga nije prepoznao? To ne znači da on ne može da komentariše njegove stavove ako je to oficir koji je vodio jedan odsek u misiji.

SUDIJA KVON: Možete postaviti pitanje svedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je tokom vašeg boravka na čelu KVM policija bila profesionalna i da je saradnja sa policijom bila dobra?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ako me pitate za srpsku policiju, bilo je određene saradnje, ali ipak se dogodio i čitav niz incidenata od kojih sam ja u jednom lično učestvovao. Moram da kažem da su oni bili najneprofesionalniji i najmanje spremni na saradnju od svih koje sam video u svojoj karijeri.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa upravo vaš pripadnik koga mi ne dozvoljavaju da citiram ovde kaže da su se slagali veoma dobro i da su oni dobro i profesionalno obavljali svoj zadatak. A on je bio na terenu, a ne vi. Je li to tako ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Kao što sam rekao, gospodine Miloševiću, nisam prepoznao čoveka koga smo videli na ekranu. Mi smo imali preko 1.400 ljudi u misiji i ja sam znao samo mali broj njih. Ja nisam poznavao tog čoveka. Možda je on imao odlične odnose sa policijom. Ja sam imao bar jedan slučaj u kojem sam lič-

no učestvovao, gde je policajac došao pred mene sa ručnom bombom i ja to ne smatram profesionalnim policijskim ponašanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Voker, vi ste u svojoj izjavi čitave dve stranice posvetili tome da se jedan pijani policajac nešto posvađao sa vašim obezbeđenjem i da vam se izviniio čak, a da vi sami bombu niste ni videli i ja ne vidim da taj incident zaslužuje pažnju koju vi pridajete. Je li to tačno ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja sam lično mislio da je to jedan veoma ozbiljan incident. Moje obezbeđenje i obezbeđenje drugih ljudi iz naše misije su bili umešani u to. Kao što vi kažete, bio je pijan, bio je naoružan i članovi mog obezbeđenja su videli tu bombu i mene uklonili iz njegovog prisustva, jako brzo. Kad sam se ja vratio, onda se na lošem i pijanom engleskom pokušavao izviniti. Ovaj incident je bio toliko ozbiljan da sam ja tražio da general Lončar izvrši istragu. On je obećao da će to uraditi i vratio se posle nekoliko sati i rekao mi da smo zapravo mi izmislili ceo slučaj i da je to bila krivica mog nenaoružanog obezbeđenja koji su isprovocirali pijanog naoružanog policajca koji je nosio ručnu bombu. Zapravo, on je slučaj predstavio sasvim suprotno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da se ne zadržavamo na tome. Vi ste sami rekli da je utvrđeno da on nije bio na dužnosti, a oružje nikakvo nije upotrebljeno kao što u vašoj izjavi stoji. Je li tako ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: General Lončar mi je rekao da to nije bio policajac iz Beograda, nije bio na dužnosti, da nije bio pijan, da nije bio naoružan, a ja sam lično video "Kalašnjikov" (Kalashnikov) u njegovim kolima, a policajci koji su ga odveli imali su na sebi skijaške maske. Odveli su ga neposredno posle incidenta. Ja sam takođe mislio da je bilo vrlo neprofesionalno od policije da čoveka koji je navodno bio pritvoren stave u policijsko vozilo na zadnje sedište, uz oružje pored njega i da mu se dozvoli da ode sa maskom preko lica, ali ja nisam profesionalni policajac. Možda to jeste profesionalno ponašanje, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da ne gubimo vreme, pošto imamo mnogo značajnije teme. Vi govorite u izjavi o etničkom čišćenju, a da li vam je poznato, da li bi hteli da komentarišete, na primer, izjavu vašeg člana misije, koji kaže: "Mogu da posvedočim da u februaru i martu 1999. godine nije bilo nikakvog genocida. Kada je reč o etničkom čišćenju, nisam prisustvovao ni video događaje koje bi mogao da okarakterišem kao etničko čišćenje. Želim da kažem da sam bio svedok niza incidenata, a većinu njih je izazvala OVK, zbog koje su snage bezbednosti potpomognute vojskom reagovala". Je li to tačno ili ne?

SUDIJA MEJ: Pre nego što svedok odgovori, moramo da znamo ko je dao tu izjavu i kada?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovaj isti oficir, i tu izjavu takođe imam na traci koju mi ne dozvoljavate da vam pustim.

SUDIJA MEJ: U redu, oficir, ovaj kanadski oficir, čije smo ime čuli, navodno je u jednom trenutku rekao da nije video nikakvo etničko čišćenje. Možete da vidite, gospodine Vokeru, šta se tvrdi, to stoji na ekranu i možete li da nam date komentar na to.

SVEDOK VOKER: Ja ne mogu da komentarišem šta je on video i šta nije video. Sve ono što sam ja rekao o etničkom čišćenju bilo je zasnovano na mom ličnom posmatranju i onome što su videli drugi članovi moga tima, a ko je bio taj čovek i zašto je on dao takvu izjavu, ja jednostavno nemam pojma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite o izbeglicama. Da li biste komentarisali i sledeću izjavu ovog vašeg oficira: "Poslednjih nedelju ili desetak dana na Kosovu stalno smo dobijali izveštaje o stotinama, neki put i hiljadama izbeglica iz naše zone odgovornosti. Međutim, kad smo moji posmatrači i ja otišli, na više mesta pronalazili smo samo nekoliko desetina izbeglica. To ne znači da nije bilo stotinu ljudi u pokretu, a njih su brzo prihvatili njihovi rođaci iz Prištine ili su odlazili u brda, ili negde drugde. Ali

to nije bilo etničko čišćenje, odnosno to nije ono što ja podrazumevam pod tim izrazom, a još manje genocid. Nisam bio svedok masovne povrede ljudskih prava. Ono gde sam ja prisustvovao, bili su događaji koji su se brzo pretvorili u građanski rat u punom zamahu između pobunjenika-terorista, kako su ih zvale snage bezbednosti, i snaga bezbednosti koje su pokušavale da odbrane komunikacione veze i razne objekte širom Kosova". Da li je to tako ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja ponovo kažem da nemam pojma o čemu taj čovek govori, da li on govori o izbeglicama pre bombardovanja, tokom bombardovanja. Ja sam video desetine hiljada izbeglica u izbegličkim logorima koje sam ranije spomenuo u Makedoniji i Albaniji (Albania). Oni su svi bili Albanci i ponovo kažem, ne znam uopšte gde je bio taj čovek, ko je on bio, s kim je on razgovarao, tako da ne mogu komentarisati njegove izjave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja sam vas malopre obavestio da je on bio šef vaše kancelarije, šef vašeg biroa u Kosovu.

SUDIJA MEJ: Svedok je rekao da ne može da komentariše to šta taj čovek tvrdi da je video. Kao što sam rekao, ukoliko želite tog čoveka da pozovete kao svedoka, sigurno imate na to pravo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje nije da li ga poznaje, nego sam ga pitao za komentar ovoga što on tvrdi. Ali možemo da idemo dalje. Da li je tačno da su vojska i MUP poštovali sporazum, a da je OVK bio taj koji nije poštovao sporazum koji smo Holbruk (Richard Holbrooke) i ja postigli?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Tokom našeg sastanka u novembru ja sam vama rekao da nijedna strana ne poštuje sporazum, to jest da ni MUP ni Vojska Jugoslavije ni OVK ne poštuju i rade stvari koje su bile izričito zabranjene sporazumom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da komentarišete ovu izjavu gde oficir tvrdi da je bio u selima na Kosovu i kao što

znate, OVK je kontrolisala godinu dana ranije 50 posto teritorije: "Snage bezbednosti nisu zalazile u ta područja u skladu sa sporazumom Holbruk-Milošević, ali OVK se nije zadržavala na svojoj teritoriji. Stalno su prodirali i napadali" i tako dalje. "Na pitanje da li podržavaju OVK, dobijao sam nejasne odgovore na pitanje stanovništva". Da li to možete da komentarišete?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja nisam sasvim siguran koje je vaše pitanje, gospodine Miloševiću. Ja ću ponoviti da niko u KVM, ni ja niti bilo ko na terenu ko je radio ono što treba da radi nije pomagao ni jednoj ni drugoj strani. Mi smo bili tamo da utvrdimo šta rade i jedna i druga strana, da li poštuju sporazum koji je vaša Vlada potpisala. Ja moram da prokomentarišem to što vi spominjete da li je OVK kontrolisala teritorije. Ja se sećam izričito kad sam vas pitao o tome da li možemo da dovedemo helikopter koji je bila ambulanta iz švajcarskog kontingenta, i kad sam objasnio da nam je to potrebno za slučaj da se naši ljudi povrede na teritoriji koja je pod kontrolom OVK, vi ste ponudili da se koristi helikopter vaše Vlade da bi se ti ljudi izvukli, i rekli ste mi izričito da OVK ne kontroliše nijedan deo teritorije na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Poenta je bila da je OVK napadala, a ne da je kontrolisala teritoriju. On je to pominjao godinu dana ranije, ali je napadala umesto da se uzdržava. Ali da idemo dalje. Da li se vaša saradnja odnosila na pomaganje separatizma? Da li je to tačno? Kako možete da komentarišete na primer ovu tvrdnju? "Na osnovu svega što zna, čini mi se da smo *de facto* pomogli pokretu separatizma, a da ideja o multikulturnom Kosovu nestaje isto kao Srbi, Romi, i drugi, koje ubijaju i primoravaju da beže, kako bi sačuvali živu glavu". Je li ta konstatacija tačna ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Primedba da je KVM na neki način pokušavala da promovise separatizam je apsolutno suluda, neosnovana i nije istinita. Ukoliko jeste bilo pojedinaca koji su imali neke emocije po pitanju separatizma, ja na to ne mogu ništa da kažem, ali instrukcije koje sam ja dobio nisu imale nikakve veze za podsticanjem ili promovisanjem separatizma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite da su svi sa kojima ste razgovarali nedvosmisleno izjavljivali da su pobjegli sa Kosova od represije i pretnji Vojske Jugoslavije, a ne od NATO. Molim vas komentarišite ovu tvrdnju vašeg oficira. A ona glasi: "Opravdanje za rat, koje se isto tako može osporavati, bilo je tobože etničko čišćenje i ugrožavanje ljudskih prava koja su navodno počinjena kad smo ja i moje kolege bili na Kosovu. To se nije događalo. Izbeglice nisu bežale sa Kosova u proleće dok smo mi bili tamo, sve dok NATO nije započeo rat 24. marta. Prema mojim saznanjima, Komitet UN za izbeglice izvestio je da su prvi veliki talasi izbeglica prešli granicu tek 27. marta i to u većem broju". Kao što ste pomenuli, stotine i hiljade izbeglica ljudi kao posledica u građanskom ratu, ali pre svega bombardovanja NATO. To tvrdi vaš oficir. Da li je to tačno ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ponovo kažem, gospodine Miloševiću, tražite da ja komentarišem izjavu koju je dao službenik KVM iz nekog razloga, a ne znam na osnovu kojih dokaza je dao tu izjavu. Ukoliko vi mene pitate šta je nateralo izbeglice, onaj veliki talas izbeglica da napuste Kosovo tokom NATO bombardovanja, mogu da vam kažem da sam ja razgovarao sa stotinama i stotinama izbeglica u izbegličkim logorima i nisam naišao ni na jednog koji je rekao da je pobjegao od bombardovanja. Naprotiv, neki su govorili da su želeli da dođe do većeg bombardovanja. Svi su govorili o užasima, o zlostavljanjima koje su pretrpeli od vaših snaga bezbednosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. To mi je sasvim jasno. Ovaj čovek ne govori na osnovu ne znam kakvih činjenica, koje je negde pročitao, nego na osnovu svog neposrednog rada na Kosovu i Metohiji. Zato sam tražio da komentarišete. Moje sledeće pitanje je da li je tačno da je UČK bio oružani put realizacije i ideje Velike Albanije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja nemam na osnovu čega da odgovorim na to pitanje. Ja ne znam kakav je cilj imala OVK tokom konflikta, sem da su hteli da zaštite albansko stanovništvo, koje je bilo njihova baza, da su hteli da ih zaštite od nevolja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Sada molim da pogledamo prilog 11 sa ove kasete. To nije ovaj oficir, gospodine Mej, nego je prilog sa albanske televizije. Molim tehniku da prepozna taj govor. Vidi se govor oficira UČK i oficiri UČK govore o ovome o čemu govorim ja. Cela traka sa 20 priloga, gospodine Mej, nema više od 10 minuta. Evo, preskočili smo ovoga koga niste hteli da čujete. Ovde on govori o ciljevima Velike Albanije određene 1912. godine. Ja mislim da to nije to.

(Video snimak)

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govornik nosi uniformu UČK sa amblemima, kapom, ima oko njega dosta drugih UČK. Dobro, dok nađu taj prilog, molim vas odgovorite mi na pitanje da li je tačno da je UČK teroristička grupa ili teroristička organizacija?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja znam, upoznat sam sa tim da su pripadnici OVK počinili stvari koje ja osuđujem, to su bili zločini sa nasiljem, kidnapovanja, ubistva i tako dalje. Kako god da hoćete da to definišete, kao terorističku organizaciju ili na bilo koji način, to je druga stvar. Ali ja sam to uvek osuđivao kao jedan zločin. Upravo onako kako sam to rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste upoznati sa rezolucijama Saveta bezbednosti UN (UN Security Council Resolution) 1160 i 1169 i 1203 koje su, kao što znate, usvojene 1998. godine?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Upoznat sam sa rezolucijama Saveta bezbednosti, u prošlosti sam ih jako dobro poznavao, sad ih se slabo sećam sem u nekom širem kontekstu kao što sam ovde naveo danas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas ton, pošto ima i ton.

(Video snimak)

Pripadnik OVK: Sudbina Kosova je odlučena na konferenciji ambasadora u Londonu (London). Više od polovine albanske zemlje i više od polovine Albanaca je odvojeno od nezavisne Albanije. Više nego ikada, Albanci sa Kosova vode i održavaju rat za oslobođenje. Oslobođilačka armija Kosova u sebi samoj sadrži sve tradicije oslobodilačkog rata oduvek

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, moje je pitanje bilo da li je OVK bio oružani put realizacije ideja Velike Albanije koja je, čiji su ciljevi određeni?

SUDIJA MEJ: Ja ću ovo prekinuti. Zašto biste vi tražili od ovog svedoka, gospodine Miloševiću, da komentariše nešto što neki neidentifikovani čovek kaže na televiziji. Potpuno je besmisleno da ga pitate o tome. Vi možete nama to da pustite kada vi budete iznosili vaše argumente i možete da tražite da mi to razmatramo, ali sad je to gubljenje vremena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da ne gubimo vreme, pošto se maglovito sećate ovih rezolucija, podsetio bih vas da u 1160 piše da se osude svi akti terorizma od strane OVK moraju biti osuđeni, svi elementi albanske zajednice treba da ostvaruju svoje ciljeve jedino političkim sredstvima; mora se sprečiti naoružavanje i obuka u korist terorističkih aktivnosti na Kosovu i Metohiji. U 1199, ponavlja se osuda terorizma radi ostvarivanja političkih ciljeva bilo kojih grupa i pojedinaca, osuđuje svaka spoljna podrška takvoj aktivnosti na Kosovu uključujući i snabdevanje oružjem, insistira da rukovodstvo kosovskih Albanaca osudi sve terorističke akcije i tako dalje. Zahteva da države članice spreče prikupljanje novčanih sredstava na njihovoj teritoriji koja se koristi za kršenje Rezolucije 1160. U 1203 ponovo se osuđuje terorizam i tako dalje, i insistira na tome da rukovodstvo kosovskih Albanaca osudi sve

terorističke akcije, zahteva neodložan prestanak takve aktivnosti i tako dalje. Dakle, ja ponavljam pitanje, jesu li oni teroristička organizacija ili ne, po vašem mišljenju, gospodine Voker?

SUDIJA MEJ: Svedok je već na to odgovorio. Ovo je ono što ja nazivam vašim prepiranjem sa svedokom. To je argument koji možete nama da iznesete, ali je potpuno besmisleno da konstantno postavljate ista pitanja svedoku. Postavite neko drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Obzirom na to da se ovde, u ovoj prostoriji, vrlo često govorilo o nekakvim srpskim paravojnim formacijama i raznim "tigrovima", tvrdeći da su srpske snage nosile crne kape i da su imale neke jedinice koje se zovu "tigrovi", molim vas da odgovorite na pitanje da li ste za vreme svog boravka na Kosovu bili upoznati sa "crnim tigrovima" u okviru ove terorističke organizacije UČK? Molim vas da pustite sledeći prilog.

(Video snimak)

Pripadnik OVK: Crni Tigrovi. Mi smo specijalizovani za gerilski rat i približavanje Srbima kao i za izazivanje štrajkova. Na mojoj levoj strani možete videti snajperistu. 'Orao' je skaut. On radi veoma blizu Srba. Snajpersko ime mu je "Grep". Smatra da je sladak. Ovo smo mi. Mi takođe imamo čoveka koji voli da koristi antitenkovsku bazu. Drugi imaju 'Kalašnjikove' u svojim rukama.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U redu. Hajde da štedimo vreme, pređimo na sledeći video snimak, molim. Molim vas, da li ste se vi sastajali sa komandantima UČK, kao na primer Hil (Christopher Hill), i da li vam je Hil podnosio izveštaj o svojim sastancima sa UČK? Molim da pustite sledeći prilog.

(Video snimak)

Pripadnik OVK: Oni imaju pravo da umešaju predstavnike međunarodne zajednice. Sastanak sa američkim diplomatama kao i Predstavnici UČK na ovom sastanku, važni elementi i važne stvari iz nacionalne istorije su zapamćene. Ovo je komandant. Oficir koji stoji na vratima. On je vojni komandant.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tači (Hashim Thaqi) i Hil. Da li vas je Hil obavestavao o ovim susretima, o njihovoj sadržini? Šta ste vi kao šef Verifikacione misije u vezi s tim informisani?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ambasador Hil i njegov kolega, austrijski ambasador u Beogradu, mislim da je to bio Beograd, često su odlazili na Kosovo dok sam ja bio tamo. Oni su imali sastanke sa OVK, baš kao i sa vašim ljudima. Oni bi rekli šta se dogodilo, bilo je sastanaka o kojima mi nisu mnogo rekli, zavisno o tome kako bi se i kada sastali. O ovom konkretnom sastanku ne sećam se da su mi bilo šta rekli, oni su držali više sastanaka sa OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali, vas, gospodine Voker, nije izabrao OEBS na to mesto, nego vas je izabrala Olbrajtova, je li to tako ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To je netačno. Ja sam siguran da su od gospođe Olbrajt tražili da nominira neke ljude za taj položaj. Ne znam ko je to od nje tražio. Moje ime nominirano je pred vođstvom OEBS-a na jednoj konferenciji u Oslu, pretpostavljam da je moje imenovanje potvrdilo i kompletno članstvo. Kao što dobro znate, gospodine Miloševiću, OEBS funkcioniše na principu potpunog konsenzusa, to znači konsenzus svih 54 zemalja članice. Moju nominaciju izneo je američki Stejt department, ali ju je prihvatilo kompletno članstvo OEBS-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, molim vas, pustite sledeći prilog.

(Video snimak)

Pripadnik OEBS: I lično je ona napravila izbor. On je radio za OEBS, bio je američki...

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, išla su dva. U jednom ste videli Holbruka koji tvrdi upravo suprotno od vas, da je vas direktno i lično imenovala Medlin Olbrajt, a u ovom drugom priložu, to je izjava Rolanda Kejta.

SUDIJA MEJ: Pustite svedoku da odgovori na to. Možete li vi nešto korisno da dodate tome, ambasadore?

SVEDOK VOKER: Kao što sam već rekao, gospodin Holbruk je u pravu kada kaže da je mene odabrala gospođa Olbrajt. To znači da sam između osoblja u Stejt departmentu ja izabran da budem nominiran za taj položaj u OEBS-u. Prema tome, da. Ona je mene odabrala među svojim osobljem da me predloži. Međutim, taj izbor su prihvatili i potvrdili vođstvo OEBS-a, predsedavajući OEBS-a, poljski ministar inostranih poslova, gospodin Geremek (Bronislaw Geremek) i stalni savet OEBS-a, i to jednoglasnim konsenzusom.

SUDIJA MEJ: A ovaj gospodin na traci, kojeg mislim da smo već ranije videli, čini mi se da je to onaj čovek koji je već ranije iznosio svoje stavove. Da li nešto želite reći o tome, o toj tvrdnji koju je on izneo?

SVEDOK VOKER: Ništa, osim toga da su to njegovi stavovi, da ja ne znam ko je on, odakle mu informacije, prema tome, ja ne mogu to komentarisati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije isti čovek, to je potpuno drugi. Govori o tome....

SUDIJA MEJ: Je li to neki drugi pripadnik KVM-a, ja sam mislio da je to Roland Kejt?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Roland Kejt iz KVM-a, govori da je Voker obezbeđivao diplomatsku podršku UČK-a. Moje sledeće pitanje glasi, ni vi ni Drevenkijević (Karol John Drewienkiewicz) niste beležili sve povrede sporazuma od strane OVK-a. Da li je to tačno?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Sve što smo mi opazili, odnosno sve za šta smo saznali a što je izgledalo kao kršenje sporazuma, odmah je prosleđivano OEBS-u u Beč (Vienna). Ja sam siguran da smo nešto i propustili. Međutim, sve ono što smo saznali, mi smo uvek kategorički pokušavali da stavimo u izveštaje koji su slani OEBS-u u Beč.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi lično smatrali da OVK vrši većinu povreda sporazuma?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da. Kada je reč o broju kršenja, OVK je počinio veći broj kršenja. Međutim, kada je reč o razmerama samih kršenja, onda je moje mišljenje da su vladine snage, kada su spaljivale sela, kada su u slučaju Račka pogubile 45 civila, da je taj vladin odgovor, bez obzira na to kakva je bila prvobitna provokacija OVK-a, bio disproporcionalan. Prema tome, ako govorimo o brojkama, mogu reći da je OVK počinila više, a ako govorimo o razmerama, onda mislim da je Vlada daleko nadmašila OVK svojim počinjenim nasiljem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada kažem većinu povrede sporazuma, to je sintetička definicija, ne može se razdvajati na brojke i na obim. Molim vas, dajte sledeći prilog. To je bio malopre Klaus Nauman (Klaus Naumann), predsednik Saveta NATO (NATO Council). Ovaj koji kaže da ste vi o tome među sobom govorili. Gospodine Voker, vi ste član Nacionalne....

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, samo trenutak, pa ne možete samo tako otići sa ove teme. Da li se sećate da ste nešto rekli o tome gospodinu Naumanu?

SVEDOK VOKER: General Nauman nije bio predsednik Saveta NATO-a. On je bio na čelu Vojnog komiteta NATO-a (NATO Military Committee), i radio je, usko je saradivao sa generalom Veslijem Klarkom. Kao što sam rekao, ja sam mogao govoriti o velikom broju kršenja koje je počinila OVK, ali siguran sam da sam mu isto tako rekao da su masovnija kršenja, kršenja većih razmera bila kršenja koja su počinile vladine snage.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste član nacionalno albansko-američkog saveta pod nazivom "Hends of houp" (Hands of Hope). Da li je to tačno?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Zamolili su me da budem počasni član njihovog Upravnog odbora, a ne "Hands of Hope", što je jedna druga organizacija koja se bavi davanjem stipendija studentima da dođu na studije u Sjedinjene Države. Govorimo ovde o Nacionalnom albansko-američkom veću i nakon mog iskustva na Kosovu, ja sam prihvatio da budem počasni član njihovog Upravnog odbora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li se sećate, o broju od 10. juna 2002. godine, "Bota sot", "Svet danas" na albanskom, Albansko-američko nacionalno veće (National Albanian American Council) je odlikovalo bivšeg državnog sekretara, gospođu Medlin Olbrajt, odlikovanje "Hands of Hope"? Kada ste vi u svom govoru rekli: "Bila mi je čast i zadovoljstvo da radim pod kišobranom i direktivama gospođe Olbrajt, koja je među najzaslužnijima za vojni ulazak NATO na Kosovo" i tako dalje. "Najzaslužniji ste za vađenje Kosova iz Miloševićevog režima", rekao je Voker. Da li se sećate toga, gospodine Voker?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Sećam se toga veoma dobro, pa to je bilo pre samo nedelju dana. Ja sam predstavio Medlin Olbrajt i u govoru koji sam održao i izrazio sam svoje poštovanje za nju, i izrazio sam mišljenje da je ona bila jedan od ključnih ljudi koji su doveli do konačnog ishoda događaja na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koji su doveli, kako ste rekli do "ulaska NATO na Kosovo, najzaslužnijima za vojni ulazak NATO na Kosovu", je li tako?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste davali informacije za koje niste bili sigurni da su tačne. Da li je tako ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Nisam siguran da sam vas shvatio.

SUDIJA MEJ: Molim vas, kako glasi vaše pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitanje je bilo vrlo jasno. Da li ste davali informacije za koje niste bili sigurni da su bile tačne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: U vezi s čime?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, evo pogledajte ovaj prilog Bi-Bi-Si (BBC), odnosno izjavu gospodina Vokera na BBC. Molim vas, pustite sledeći prilog.

(Video snimak)

Vilijam Voker: Dobar dan, i hvala vam mnogo što ste došli.

novinar: Voker je osudio zasede na granici i ubijanje u baru jednakim merama

Vilijam Voker: To je zaista izgledalo kao "oko za oko, zub za zub". OVK je svakako čula za ubistvo na granici i učinili su ovo u Peći (Peje).

novinar : Postoji ogromna razlika, zar ne, između legitimne razmene vatre i upada grupe odmetnika koji se ušetaju u bar i pobiju nekoliko tinejdžera.

Vilijam Voker: Mislim da je poenta sledeća: prvo, mi zaista nismo znali šta se dogodilo u Peći. Vlada je rekla da su OVK odmetnici ušli i uništili bar. Kada zaista ne znate šta se dogodilo, mnogo je teže izraziti svoje mišljenje i dati izjavu.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, kako komentarišete ovu svoju izjavu, gospodine Voker? Legitimnu odbranu granice koju izjednačavate sa ubijanjem mladića u "Pandi" i vaše objašnjenje da ne znate tačno i da ne možete tačno da utvrdite o čemu se radi, a pitanje je bilo, jeste li davali informacije za koje niste bili sigurni da su tačne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ako pitanje glasi da li ja i dalje stojim iza onoga što sam rekao na ovom snimku, odgovor je potvrđan. Da, stojim. Ja sam osudio oba događaja, i zasedu i ubistva, ubijanja pripadnika OVK-a koji su nosili oružje preko granice, i to je bilo nešto za šta je vaša vlada odmah preuzela odgovornost. Tako da sam ja znao šta se tamo dogodilo i znao ko je počinio ubistva. Ja sam to osudio kao čin nasilja. Nisam osporio pravo vlade da brani svoje granice, ali rekao sam da je tragično da je do toga došlo. A sigurno je tragično i to da je odmah nakon toga došlo do tog incidenta u Peći, u kojim su mlađi muškarci Srbi ubijeni u kafiću. I ja sam to takođe osudio kao čin nasilja. Prema tome, rekao sam da osuđujem nasilje bez obzira na to odakle dolaze. Kada je reč o incidentu u tom kafiću u Peći, niko za to nije preuzeo odgovornost i mi do dana današnjeg ne znamo ko je to počinio. Mnogi ljudi su pretpostavili kao i ja da je to počinila OVK, ali mi još ne znamo ko je to učinio. Prema tome, da li sam ja izjednačio ta dva incidenta, ne. Ja sam rekao da su oba incidenta čin nasilja i izrazio sam žaljenje da je došlo do toga, i osudio nasilje bez obzira na to odakle dolazi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, u odbrani granice, gde je ubijen jedan broj pripadnika UČK-a koji su bili naoružana kolona, i zarobljen jedan broj, takođe OEBS, odnosno vaša misija, kvalifikovano je kao legitimni postupak jugoslovenskih vlasti. Šta je tu imalo da se osuđuje?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Rekao sam da sam protiv nasilja i da se nadam da se takve stvari više neće dogoditi, jer jedan čin nasilja, jedno ubistvo na jednoj strani obično isprovocira recipročni čin druge strane. Moj citat nasilja "milo za drago" je već spomenuto u drugim okolnostima, i to je bio problem kada sam se ja obraćao

štampi, odmah nakon ta dva incidenta. Ja sam pokušavao da smirim ljude i postignem situaciju u kojoj neće biti daljeg nasilja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste sukob na granici sa oružanom kolonom UČK i dejstvo snaga Jugoslavije kvalifikovali kao ubistvo?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Mislim da ste već rekli da je misija KVM-a prihvatila pravo države da brani svoje granice pred naoružanim napadačima. Međutim, ja sam u isto vreme rekao da je šteta što je došlo do gubitka života, a nakon toga došlo je do gubitka života u kafiću u Peći i ja sam pokušavao da vam uputim apel da se smanji nivo nasilja. I rekao sam da se čini da nasilje koje počinu jedna strana provocira nasilje na drugoj strani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa u toj simetriji i jeste problem, ali molim vas, i vaši izveštaji u odnosu na OVK o odnosima UČK-a i samih seljaka su, čini mi se, posledica nedovoljne informisanosti, je li to tačno ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Naši izveštaji o OVK-u u odnosu na njihove odnose sa seljacima, mi nikada nismo imali potpune informacije, mi smo imali samo informacije koje su nam došle u ruke, ono što smo uspjeli da vidimo svojim očima. Prema tome, samo smo o tome izveštavali. Da li su to bile sveukupne informacije? Ne, nisu, ali to je bilo najbolje što smo mogli da učinimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Molim vas sledeći prilog, vrlo kratak.

(Video snimak)

Pripadnik OEBS: Naišli smo na mnogo sela gde su nam seljani jasno govorili da bi jako voleli da budu ostavljeni sami. Mnogo puta oni su se osećali da ako OVK dođe u njihovo selo, da će biti izloženi velikoj pretnji.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, govori o tome da su ljudi napuštali sela plašeći se OVK-a. U vezi sa Rogovom (Rogove), samo jedno pitanje...

SUDIJA MEJ: Ne, to nije rečeno. Radi se o nekom ko je došao i rekao da su seljani želeli da budu ostavljeni na miru. O tome se radi. Sledeće pitanje ili sledeći snimak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Naravno, ostavljeni na miru, a ne uvlače ni u poslove.....

SUDIJA MEJ: Ne, ne smete iskrivljavati ono što je rečeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej, da idemo dalje. U vezi sa Rogovom, samo jedno pitanje. Da li li je tačno da ste saznali da je u mestu Rogovo 29. januara 1999. godine ubijeno više od 20 Albanaca, i da su to bili uglavnom borci UČK-a koji su ranije pokušali da izbegnu zasedu vojske, a ubijeni su u sukobu? Je li tačno?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala Bogu da je bar nešto tačno. Kada govorite o Račku, u vašoj izjavi kažete sledeće: "Dok sam posmatrao ta tela, primetio sam nekoliko stvari. Prvo, da je prema ranama i krvi oko njih i baricama osušene krvi na zemlji pored tela bilo očigledno da je to odeća koju su ti ljudi imali na sebi kada su ubijeni. Bio sam bez sumnje da su umrli tamo gde su ležali. Količina i mesto krvi na tlu, pored svakog od njih bila je jasna indikacija toga". Da bismo uštedeli vreme, molim vas, neka sudski poslužitelj redom pokaže ove slike koje su iz dokumentacije druge strane. Znači, nisu iz moje nego iz dokumentacije gospodina Najsa. Za sve ove slike imam pitanje gde je tu krv pored svih ovih pojedinačnih ili grupnih tela koja su u dokumentaciji gospodina Najsa (Nice), dakle ne u mojoj. Pokažite ih...

SUDIJA MEJ: Čekajte. Stavite, molim vas, te fotografije jednu po jednu na grafoskop i onda dozvolite svedoku da ih pogleda. Ja pretpostavljam da su to fotografije raznih tela koje su već ranije bile pokazane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Stavite na grafoskop jednu po jednu.

SUDIJA MEJ: Stavite ih na grafoskop, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jednu po jednu, tim redom kako su, kako sam vam dao. Gde tu vidite tragove krvi?

SUDIJA MEJ: Idite na sledeću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ovde ima tragova krvi, bilo gde na tlu?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Mislim da je ovo krv.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite na tlu, barice krvi na tlu, na tlu nema krvi uopšte?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne na ovoj slici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ni na prethodnoj, idite dalje. Ima li ovde, bilo gde, na tlu barica ili tragova krvi?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, ne na toj slici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dalje, molim vas. Gde je ovde krv?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne vidim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Idemo dalje.

SUDIJA MEJ: Sledeću molim. I sledeću, molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Čak ni ovde nema nigde na zemlji tragova krvi, a vidimo da je kamen okolo. Hajdemo dalje. E, sada vas molim, pokažite ovu sliku.

SUDIJA MEJ: Molim sudskog poslužitelja da vrati fotografije optuženom i da uzme novu fotografiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Molim vas, evo slike, pogledajte je pažljivo. Zadržite tu sliku, a dođite da vam dam i ovu da pokažete odmah posle te slike, molim vas, a zadržite tu sliku na grafoskopu. Kao što vidite, ovde nema nigde tragova krvi. A sada pokažite ovu sliku na grafoskopu, obratite pažnju da se radi o istoj osobi, nesumnjivo, slikanoj bez tragova krvi, nema ih nigde, a pogledajte sada na ovoj drugoj slici, dajte sada drugu sliku. Kao što vidite, ista osoba. Sada odjednom pored nje ima tragova krvi, sada joj je kapa pomerenjena....

SUDIJA MEJ: Čekajte, ovde se moramo zaustaviti. Možete li nam biti od pomoći, gospodine ambasadore? Možete li nam nešto reći o tim fotografijama? Da li to izgleda kao ono što ste vi videli?

SVEDOK VOKER: Izgleda veoma slično onome šta sam ja video, ali ovde se radi o samo nekoliko fotografija od hiljada fotografije koje su toga dana snimnjene. I ja uveravam Sud da na mnogim od tih fotografija postoji krv koju sam ja opisao u okolini rana i na tlu. Mislim da ova poslednja fotografija upravo potvrđuje činjenicu da se radi o jednom starijem čoveku sa belom kopicom kakvu nose seljaci. I, kao što sam već rekao, sva su tela bila u civilnoj odeći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, ova fotografija, kao što se oko male šarke okreću velika vrata, pokazuje da je scena nameštena, samo je bilo mnogo fotografija pa nije izvršena selekcija. Na jednoj vidi se isto lice bez ikakvih tragova krvi, koje leži, na drugoj, vidi se isto lice sa tragovima krvi na kamenu pored njega. Evo, pogledajte, ovde se vidi krv, a vratite onu...

SUDIJA MEJ: Moraćete pozvati fotografa da biste ga o tome ispitali. Svedok je rekao šta je on video. On ne može da kaže ništa više. Ukoliko iznosite takve navode, onda morate da obezbedite i potvrdu toga. Ukoliko imate još nekih pitanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Kako da ne, imam još mnogo pitanja. Pošto se na grafoskopu slabo vidi, budite ljubazni pa dajte gospodinu Meju, Kvonu (Kwon) i Robinsonu (Robinson) da pogledaju te dve fotografije, da ih pogledaju tako na papiru, da vide koja je razlika između toga, i da li se može jasno utvrditi da se ovde radi o montaži scene?

SUDIJA MEJ: Molim da nam se daju fotografije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pogledajte tog čoveka u varijanti u kojoj ima krvi i u kojoj nema krvi. Pošto je gospodin Voker imao prilike da ih vidi iz ruke...

SUDIJA MEJ: Da, pogledali smo ove fotografije. Mislim da svedok ne može ništa više o ovome da kaže, on je opisao ono što je video, a vi možete pozvati ljude, izneti svoje argumente kada za to dođe vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje glasi: da li je ovo očigledno nameštanje scene, gospodine Voker?

SUDIJA MEJ: Mi smo završili sa ovim, to su jednostavno vaše tvrdnje, ako vi iznosite takve tvrdnje morate dokazima da ih potkrepite.

TUŽILAC NAJS: Samo da kažem Sudu da ne bismo na to zaboravili, ovo su fotografije koje je slikao Jan Hendri (Ian Robert Hendrie). On je završio svoje svedočenje, a meni se čini da njemu ove tvrdnje nisu iznešene.

SUDIJA MEJ: Ne sećam se.

TUŽILAC NAJS: Ja sam siguran da to njemu nije iznešeno.

SUDIJA MEJ: U redu, možemo se time kasnije pozabaviti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Voker, da li su tela doneta tamo ili nisu? Ili vi smatrate da je tamo počinjeno ubistvo?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Moje lično mišljenje je da sam ja apsolutno siguran da su ti ljudi poginuli tamo gde sam ih ja video. Moje lično mišljenje, a tako misle i svi ljudi koje sam video toga dana, koji su bili tamo toga dana i sa kojima sam o tome diskutovao, da ova tela nisu doneta odnekud i da su, kao što sam rekao, umrli na tom mestu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi čak ni ovu fotografiju koja očigledno pokazuje montažu scene, ne smatrate nameštanjem scene?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Kao što sam ja rekao, na osnovu svega onoga što sam ja video kao i na osnovu ovih fotografija, ja ne mislim da je išta montirano na tom mestu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Voker, vi ste rekli u ovom glavnom ispitivanju da jugoslovenski organi nisu preduzeli mere da izvrše istragu, a poznato vam je da je sprovedena zvanična istraga koju je vodila sudija Danica Marinković, poznato vam je da su forenzičari radili istragu, i poznati su vam nalazi tužilaca. Znači, nalazi svih zvaničnih jugoslovenskih organa. Dakle, da li je jugoslovenska strana izvršila istragu ili nije izvršila istragu?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Koliko sam ja shvatio, jugoslovenske vlasti zajedno sa ovom sudijom, koju ste upravo naveli, jesu sproveli zvaničnu istragu. Oprostite. Takođe, znam da je došao zvanični Vladačin tim forenzičara na Kosovo u Prištinu (Prishtine), i izvršio autopsiju ovih tela iz Račka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a s obzirom na to da se radilo o takvoj podlozi, kako je vi opisujete, nije li vama kao iskusnom čoveku bilo sumnjivo da pored ovakvih velikih rana i svega toga bude ovako malo tragova krvi na tlu?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Kao što sam rekao, kao što je navedeno u mojoj izjavi, ja jesam video krv na zemlji u blizini većine tela, e sada, da li je bilo baš svako telo ili da li slika može da se slika iz ugla tako da se ne vidi krv, to naravno jeste moguće, ali ja jesam video krv, ja jesam video rane, i ovo su bile užasne stvari da se vide i bilo je puno krvi unaokolo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U svojoj izjavi vi kažete: "Nisam dobio nikakvo upozorenje niti informaciju da se sprema napad na Račak", je li to tačno?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To jeste tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da ste išta pre informacije o događajima u Račku dobili već u toku poslepodneva, 15. januara 1999. godine?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To nije tačno. Ja sam bio veći deo toga dana u Crnoj Gori, razgovarajući sa predsednikom Crne Gore, i kasno popodne smo se vratili u Prištinu, a u to vreme general DZ je došao kod mene i rekao mi šta je on saznao od Lončarovog osoblja, iz njegove kancelarije, da je došlo do sukoba sa OVK, da je 15 njihovih ljudi poginulo, da nije bilo povređenih ni žrtava na strani vlade. I to je prvi put, koliko ja znam, da sam čuo za ime Račak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li vam je poznato, gospodine Voker, da su vaši verifikatori bili prisutni od samog jutra i posmatrali Račak i brdo iznad Račka?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Meni je rečeno, rekao mi je general DZ, da smo čuli za neki problem u blizini Račka, da je naš regionalni centar u Prizrenu (Prizren), na čijem čelu je bio general Mezonev, koji je, čini mi se, ovde svedočio, poslao nekoliko vozila sa verifikatorima u okolinu Račka da se ispita šta se tamo događa, i da im je rečeno da iz bezbednosnih razloga ne bi trebalo da nastave dalje. To su im rekle vaše snage bezbednosti na nekom kontrolnom punktu. Prema tome, oni su morali da ostanu po strani i pretpostavljam putem dvogleda pokušali da utvrde šta se desilo u Račku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, pošto ja neću da trošim vreme, mi smo ovde videli traku na kojoj se vide vaši verifikatori koji posmatraju Račak, a samo bih vas podsetio da je i general Drevenkijević na kraju svoga svedočenja ovde u unakrsnom ispitivanju, čak na karti pokazivao brdo na kome su bili posmatrači tačno iznad Račka i gledali šta se događa. Da li vam je to poznato, za vreme svih tih događaja 15.?

SUDIJA MEJ: Svedok ne zna i ne treba da zna šta su rekli drugi svedoci. A što se tiče onoga što je rečeno o verifikatorima, koliko se ja sećam, na video traci se oni vide tog popodneva kako posmatraju sa brda. Ambasadore, mislim da suština onoga što se ovde iznosi je da želi da se navede da ste vi bili bolje informisani nego što ste ovde nama rekli. Kada ste vi dobili ikakvu čvrstu informaciju o Račku, kada je to bilo?

SVEDOK VOKER: Kad sam se vratio iz Crne Gore, kasno popodne, 15. januara, general DZ je došao i rekao mi da je obavešten od strane Lončara, ili od strane Lončarevog osoblja da je došlo do oružanog sukoba između snaga bezbednosti vlade i OVK, da je 15 pripadnika OVK ubijeno i da niko nije bio povređen na strani vladinih snaga. DZ mi je takođe rekao da smo neke naše ljude ostavili do blizine toga mesta događaja, zapravo, kasno popodne bar jedno od naših vozila, možda čak i više je uspelo da uđe u selo i da su videli rezultate, posledice artiljerijskog granatiranja sela. I mislim da su našli, koliko se ja sećam, tri osobe koje su bile ranjene. Prva stvar nam je bila da te ljude dovedemo do mesta gde mogu da dobiju lekarsku pomoć, i pošto je dan već jenjavao, naša standardna procedura je bila da naše patrole ne treba da budu na terenu kada padne mrak, pošto je bilo jako opasno biti tamo po mraku, jer i jedna i druga strana mogu da misle da su naša vozila u stvari vozila neke zaraćene strane. Prema tome, usled toga morali smo ljude da odvedemo u bolnicu, ove ranjene, i pošto se dan privodio kraju, oni su skupili ranjene i odveli. To je ono što sam ja čuo te noći o tom incidentu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Voker, da li ste upoznati s tim da su verifikatori bili od samog jutra kod Račka, da su od samog jutra posmatrali Račak?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja nisam siguran u koje vreme su oni stigli tamo. Znam samo da je naša kancelarija iz Prizrena otišla tamo što je moguće pre. Oni su hteli da uđu u selo, ali bili su sprečeni da uđu u selo i morali su da posmatraju iz daljine, i mislim sve ono što sam ja kasnije saznao do mog odlaska u selo i do moje pres konferencije, sve što sam ja saznao su mi rekli ljudi koji su to posmatrali. I ja sam od njih čuo o incidentu, to sam čuo takođe i od seljana Račka, i to je sve zapravo bilo tačno, o tome da je granatirano od strane artiljerije, da su ušle specijalne policijske snage u selo i odvele ljude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Citiraću vam samo jednu rečenicu iz izjave generala Mezoneva, koji je ovde svedočio i koja glasi, ona se nalazi na devetoj strani njegove izjave, pretposlednji pasus, samo tu jednu rečenicu: "Verifikatori su videli dim koji je izlazio iz dimnjaka u selu, što je govorilo da je civilno stanovništvo, ili bar oni koji su ostali, obavljalo svoje uobičajene jutarnje poslove".

SUDIJA MEJ: Molim vas, postavite pitanje svedoku. On može da kaže samo o onome što je njemu rečeno, i on je to već rekao. To što vi citirate izjave drugih svedoka, to nije od koristi. Molim vas, krenite dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mi smo razjasnili s generalom Mezonevom da, pošto su njegovi verifikatori gledali kako seljaci obavljaju uobičajene jutarnje poslove, a ne popodne, jer se uobičajeni jutarnji poslovi ne obavljaju popodne. A dozvolite mi da pretpostavim da šef misije je sigurno upoznat sa onim što su videli verifikatori. Ako je...

SUDIJA MEJ: Vi ne možete ovde da donosite takve pretpostavke. Mi sada razmatramo šta je ovaj svedok rekao, on je rekao kada

je to saznao i gde. Umesto da nastavljamo ovu prepirku, bolje bi bilo da pređete na nešto drugo. Vaše vreme je ograničeno, prema tome, iznesite pitanje svedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa moje pitanje svedoku je da li je on o tome bio obavešten ili ne?

SUDIJA MEJ: On je već rekao o čemu je bio obavešten.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažete u svojoj izjavi da ste dobili obaveštenje iz kancelarije generala Lončara, pripadnika Vojske Jugoslavije, da je ranije toga dana došlo do vojnog okršaja i tako dalje. I onda, to vam je sve na trećoj strani, general DZ je rekao da su pripadnici VJ, kako mu je saopšteno od strane Lončara, iz Račka, u Račku naišli na jedinicu i ostalo. General Lončar je kao što znate, gospodine Voker, i to je moje pitanje, bio penzioner, a ne pripadnik VJ kad je obavljao tu svoju dužnost u misiji. Je li tako ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Vi ste mi rekli kad smo se sastali na prvom sastanku, i kad sam vas ja pitao za generala Lončara, vi ste mi rekli da je on bio penzionisan, a vi ste ga i dalje nazivali generalom, kao što se i ja nazivam ambasadorom, iako sam u penziji. Ali nisam znao kakav je bio njegov status u vojsci kad sam ga sreo na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa znali ste valjda da je on zamenik predsednika Komisije za saradnju sa OEBS-om, a vi ste predstavljali OEBS, i on je sedeo u Prištini, a Nikola Šainović, potpredsednik savezne Vlade, bio je od strane savezne Vlade imenovan za predsednika Komisije za saradnju sa OEBS-om, dakle, sa vama, i valjda vam je poznato da je da komisija imala 16 članova iz raznih resora, da bi svi zajedno pokrili celokupnu problematiku i imali dobru saradnju sa vašom misijom. Da li ste s tim upoznati ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Meni je prvobitno bilo rečeno da je gospodin Anđelković na čelu komisije sa kojom sam trebalo da

sarađujem. Kasnije sam, kad sam izlazio iz aviona, sreo generala Lončara, kad sam stigao sa zvaničnicima KVM i mislim da sam gospodina Šainovića sreo prvo u vašoj kancelariji u Beogradu, a onda kasnije smo večerali zajedno i on me obavestio o svojoj funkciji. Ja nisam imao potpun uvid u funkcije što se tiče ove Komisije, ona je imala 16 članova. Kad sam prvi put sreo gospodina Anđelkovića, tamo je bio čitav niz ljudi, on je mene predstavio njima, ali nikad više nisam video te ljude, niti sam se ikada više sreo sa predstavnicima Komisije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Voker, vi ste od mene tražili, odnosno zamolili me da, ako je moguće, uključim generala Lončara. Ja tada nisam znao ni da li je u penziji, da li nije, kad smo se prvi put videli, jer ste s njim imali dobru saradnju. Vi ste rekli juče da to nije bilo tako. Podsetite se, molim vas, još jednom razmislite, da li sam ja na vašu molbu zamolio generala Lončara da iz penzije dođe da radi u toj misiji ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, nije bilo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste čak juče rekli kako je on u Slavoniji radio za vas, a ovamo postavljen iz vama nepoznatih razloga, iako ste za njega pitali, što nijedno nije tačno. On je u Slavoniji radio za svoj narod, a ovamo radio kao predstavnik Vlade. Prema tome...

SUDIJA MEJ: Svedok nije rekao da je Lončar radio za njega u Slavoniji. To nije ono što je bilo rečeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tako je prevedeno, pa sam se začudio, ali ako vi tvrdite da nije rekao...

SUDIJA MEJ: Ne, na engleskom to nije bilo tako rečeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Lončar je bio, dakle, šef misije u Prištini, a predsednik Komisije za saradnju Šainović, i vi ste ih u tom svojstvu i jednog i drugog sretali. Je li tako ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja sam se sreo sa gospodinom Lončarom više puta, bez prisustva Šainovića, a Šainovića sam sreo više puta bez Lončara, a sreo sam ih i zajedno nekoliko puta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako objašnjavate to da je Račak, za koji niko nije znao i o kome niste vi ništa znali to jutro, kako piše iz vaše izjave, odjednom i pre nego što je iko znao postao senzacija, i kako kažete, puno novinara razletelo se da uđe u svoja vozila i krene za vama. Dakle, nekakva senzacija je bila pripremljena. Da li ne, gospodine Voker?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja bih ovde osporio vaš opis mog svedočenja. Kao što sam rekao, ja pre 15. januara nisam nikada čuo za Račak. Kasno popodne 15. januara sam dobio neke informacije o Račku. Sledećeg dana sam otišao u Račak, sledeće popodne sam održao pres konferenciju, to je bilo pre nego što su novinari iz albanske štampe, srpske štampe, evropske i severnoameričke štampe saznali za to. Ja mislim da su moje reči prenesene od strane svih medija, i ja mislim da je to privuklo pažnju sveta na događaje u Račku. A vaš opis redosleda događaja nije ispravan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je, gospodine Voker, vaš opis. Obraćam vam pažnju na četvrtu stranu izjave, kad vam je Drevjenkijević rekao: "Možda bi ti lično trebalo da odeš u Račak jer se tamo izgleda nešto loše desilo", čitam iz vaše izjave "a od Vlade nismo dobili potpunu istinitu priču i onda sam ja odgovorio, uradimo tako". I u sledećem pasusu kaže: "Primetio sam kako se puno novinara razletelo da uđe u svoja vozila i krene za nama". Dakle, pre nego što je iko nešto znao, svi su se razleteli da krenu za vama i očekivali senzaciju, je li tako ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Sem vaših poslednjih reči, očekujući senzaciju, nisam siguran da su bilo ja ili iko u mojoj misiji ili sami novinari znali šta možemo da očekujemo u Račku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niko nije znao, a već na strani 6 kad sve ovo opisujete kažete: "Dok sam gledao gomilu leševa",

znači vaš prvi susret taj kad ste gledali gomilu leševa, "sećam se da mi je prišla jedna američka novinarka, mislim da je radila za Ej-Bi-Si (ABC) ili Si-Bi-Es (CBS) i rekla da će uživo da prenosi u Sjedinjene Države". Dakle, niko nije znao šta ima u Račku, a čak su pripremili i tehniku da prenose uživo u Sjedinjene Države to što unapred nisu znali, što im unapred nije bilo objavljeno i što nisu očekivali nikakvu senzaciju. Da li vam je to logično ili nije, gospodine Voker?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da li je logično ili ne, ono što ja mislim da se desilo je da su neki novinari tog jutra već bili stigli u Račak i možda su obavestili svoje kolege u Prištini da se nešto čudno desilo. Kad sam ja izašao iz zgrade tog jutra da bih krenuo u Račak, kao i obično, bilo je tu novinara, reportera sa kamerama i tako dalje oko našeg štaba, i oni su me pratili na putu do Račka. Američke TV kompanije, kao i evropske, vrlo često imaju kamere i svu drugu tehniku koja im je potrebna za prenošenje uživo ili samo snimanje i ABC, CBS, ko god da je bio, tamo je tu tehniku osposobio jako brzo i ona je obavila intervju uživo sa mnom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Voker, vi dobro znate da novinari koji su bili u Račku, sami u svojim izjavama kažu da ništa naročito nisu videli prethodnog dana pa nisu ni očekivali da će se desiti senzacija koja se desila kad ste vi otišli?

SUDIJA MEJ: Nije na ovom svedoku da to prokomentariše. On ne može da kaže ništa o tome šta su novinari znali, ili nisu znali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi to zakasnili u kancelariju zato što ste morali da se prethodno pobrinete da se napravi ovaj senzacionalni događaj i da preduzmete odgovarajuće organizacione mere?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, zakasnio sam u kancelariju zato što je to bila subota ujutru. Prethodnog dana sam putovao avionom i sreo se sa predsednikom Crne Gore. Imao sam dug i naporan dana i odlučio sam da ću malo duže da spavam, ali stigao

sam u kancelariju oko 9.00, što je po meni kasno, a to je isključivo zato što je to bila subota i nisam očekivao da će se išta neobično desiti. Sve dok nisam stigao u kancelariju, i dok nije general Drevjenkijević došao i obavestio me, nisam znao da je bilo nešto, kao što sam već rekao čudno, sumnjivo, u Račku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažete isto tako, na šestoj strani: "Imao sam i prevodioca za srpski, ali on nije sa mnom toga jutra". A što nije prevodilac sa vama bio u Račku ako ste išli da vidite, kako vi kažete, dejstvo srpskih snaga i pretpostavljam, očekivali da razgovarate sa nekim od funkcionera policije sa terena? Zašto niste imali prevodioca za srpski sa vama? Je li niste imali nameru da sa Srbima razgovarate?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne sećam se konkretno toga, ali znam da je moj srpski prevodilac bio prilično zastrašen, bojažljiv kad je trebalo da ide u situacije gde bi se susreo sa naoružanim Albancima. Kad smo recimo trebali da vodimo pregovore o puštanju Tanjugovih novinara, on je ostao u kolima, nije hteo da izađe napolje zato što se, pretpostavljam, plašio za svoj život. Prema tome, ja se ne sećam tačno da li je on bio pozvan da ide s nama toga jutra ili ne, ali sve što mogu sa sigurnošću da tvrdim je da nije bio s nama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da seljaci u tom trenutku, kad su vaši bili 15., nisu znali šta se desilo, a ovde smo ustanovili da se policija povukla već pre 16 časova. Kako mislite da nisu znali šta se desilo ako je policija već pre 16 sati, otišla iz Račka i da je od 16 sati, Račak bio u rukama UČK ponovo? Da li znate tu činjenicu?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Nisam siguran da to što vi opisujete jeste tako, zaista. Da je, recimo, OVK imala selo pod kontrolom, posmatračići koje smo mi imali su zapravo naišli na jedno istraumatizovano selo. Našli su žene i decu koji su videli kako se muškarci hapse, a ti muškarci su bili nenaoružani, kako ih hapse vaše snage. Kao što sam ranije rekao, naši ljudi su obavestili da se ovo sve desilo pre zalaska sunca, a oni su morali da napuste selo. U tom trenutku

naši posmatrači nisu znali o onome što se desilo sledećeg jutra, a pošto je to sve nađeno bilo u jarugi udaljeno od sela.

SUDIJA MEJ: Sad je 13.00, vreme je da prekinemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Koliko imam vremena za unakrsno ispitivanje, da li biste bili ljubazni da mi kažete?

SUDIJA MEJ: Razmotrićemo to. Gospodine Kej (Kay), da li ćete vi postavljati neka pitanja i koliko?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da, postavljaćemo, ali ne više od 20 minuta.

SUDIJA MEJ: U redu, mi ćemo razmisliti kakav stav da donesemo. Gospodine Voker, molim vas da se vratite u 14.30.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, mi smo razmotrili vaše unakrsno ispitivanje i potencijalnu dužinu, i dozvolićemo vam do 15.45, to je sat i 15 minuta. To će biti bitno više od onih tri sata koje sam prvobitno odredio kao rok za ispitivanje. Nakon toga će ispitivati amikusi, i imaćemo dodatno ispitivanje. Napravićemo veoma kratku pauzu i onda ćemo se pozabaviti administrativnim pitanjima. Jedno od njih se tiče i vaših uslova rada, gospodine Kej.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi sa nastavkom pitanja koje sam vam postavio o insceniranju Račka, molim vas da komentarišete ovo što ću vam sada pročitati. To je, inače, izveštaj "Asošijeted presa" (Associated Press) čiji novinari su tamo bili. Mogu da dam ceo ovaj izveštaj, ali samo ću par stvari da pročitam.

(Video snimak)

novinar: *Zapravo je policija tog jutra opkolila prazno selo... hodali su oko zidova. Bilo je pucnjave, OVK je pucala na njih sa svojih položaja na brdima. Borbe su se intenzivirale na položajima oko sela. Ono kako je to video novinar AP koji je bio na brdima, opkoljeni gerilci OVK su očajnički pokušavali da se izvuku iz obruča. Pretpostavlja se da je njih dvadesetak uspjelo u tome, čak je i policija to priznala. Šta se tačno dogodilo? Da li je OVK pokupila tela ljudi koje su zapravo ubile srpske snage tokom noći kako bi aranžirala scenu hladnokrvne egzekucije? Ovde je zapravo problem da su novinari u subotu ujutru našli samo mali broj praznih patrona i čaura oko jarka u kojem se navodno desio masakr. Da li OVK zapravo pokušava da vojni poraz preokrene i pretvori u političku pobjedu?*

(Kraj video snimaa)

SUDIJA MEJ: Odakle je taj citat? Rekli ste da je to "Asošijeted pres" i BBC sažetak vesti iz sveta. Koji je to dan?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Januar 23. 1999. godine, subota.

SUDIJA MEJ: A ko je novinar koji je dao te informacije "Asošijeted presu"?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Oni se pozivaju, izvor je "Figaro" (Le Figaro), Pariz (Paris), na francuskom, 20. januar.

SUDIJA MEJ: Pozovite ih da svedoče. Mislim da nema puno smisla da se to iznosi ovom svedoku. On je dao svoj iskaz o tome šta se dogodilo. Gospodine, možete li bilo šta korisno dodati ovome?

SVEDOK VOKER: Mislim da ne mogu. Ja sam već rekao o tome šta ja znam i kako sam to saznao.

SUDIJA MEJ: Tu se radi o nekom mišljenju nekog novinara?

SVEDOK VOKER: Ja ne znam ko su ti Francuzi koji su bili tamo, koji se spominju i ja se ne sećam da je bilo koji Francuz bio u mojoj grupi kada smo mi išli u Račak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vašoj misiji, vaš zamenik je bio Francuz, na primer, pa kada već govorite o Francuzima, vi u vašoj izjavi kažete da je možda francuska Vlada, bar Ministarstvo za inostrane poslove (Ministere de Affaires Etrangères) bilo nevoljno da optuži Miloševićevu vladu za pogrešno postupanje poput ovog u Račku. To ste rekli, je li tako?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Pa, kada je reč o mom francuskom zameniku, moram reći da on nije bio sa mnom kada sam ja tamo odlazio. On je otišao u Račak, ja sam video neke izveštaje u francuskim novinama, nakon Račka i osporio sam ih zbog interpretacije onog što se dogodilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas ne pitam za vašeg zamenika da li je bio u Račku, nego vas pitam za ovu vašu tvrdnju u pisanoj izjavi da francuska vlada, odnosno njeno ministarstvo, nije bilo voljno da optuži Miloševićevu Vladu za pogrešno postupanje poput onog u Račku. To ste vi napisali. Da li to možete da objasnite, šta to znači?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Pa, to znači upravo ono što piše. Imao sam nekih problema u vezi sa vestima u francuskim novinama. I to na osnovu ne znam čijih reči. Ne znam na osnovu čije izjave. Da li je to Ministarstvo spoljnih poslova Francuske (France), to ne znam, moj zamenik gospodin Keler (Gabriele Keller) je kasnije porekao da je on bio izvor te verzije i rekao da se slaže sa mojom ocenom onog što se dogodilo u Račku, da se u stvari dogodio masakr.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali vi tvrdite na istoj ovoj strani 10, govoreći o Keleru koga maločas pominjete, pročitacu vam celu rečenicu koja je vrlo kratka: "Malo ko mu je u misiji vero-vao". Zašto to kažete?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Zato jer je to izjava o činjeničnom stanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, u Keleru niste imali poverenja?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja kažem da kada su se ti članci pojavili u francuskim novinama, članci u kojima se kaže da se neko u misiji ne slaže sa Vokerovom interpretacijom događaja, mnogi ljudi u misiji, odnosno barem oni koji su sa mnom razgovarali o tome, te su reči pripisali ambasadoru Keleru. Nekoliko dana kasnije, ambasador Keler je kategorički porekao da je on bio izvor tih citata koji su se pojavili u francuskim novinama. Mnogi ljudi koji su sa mnom razgovarali nakon što se to pojavilo u novinama i nakon što je gospodin Keler to porekao, rekli su mi da ne veruju njegovom odricanju, i da je on izvor tih reči.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da ste tog dana kada ste bili u Račku, znači 16., blede se samo sećate, tako kažete, razgovarali sa dva ili tri čoveka koji su nosili uniformu UČK-a, i na dnu pasusa kažete: "Ne sećam se da sam ikada kasnije ponovo video bilo koga od njih". Je li tako? To je ono što vi tvrdite?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja stojim iza svoje izjave. Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Međutim, svedok Buja Šukri (Shukri Buja), komandant tog područja, koji je svedočio pre nekoliko dana, kaže da se video sa vama toga dana, kaže da je sa vama imao zakazan sastanak preko Mujote (Mujota) i njihovog predstavnika koji je bio isti dan u Račku, i da ste sutradan sa Bujom Šukrijem u selu Petrovo (Petrove) u blizini Račka imali sastanak u 12.00, i da je taj sastanak održan. Je li tako ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ako mene pitate je li to bilo u 12.00, moram reći da se toga ne sećam. Da li sam se sastao sa tim čovekom? Da, jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, sastali ste se sutradan sa tim čovekom, nije bitno da li je u 12.00, ja sam vam samo pre-

cizirao da bih vam osvežio pamćenje? Sastali ste se sutradan, imali ste sastanak sa njim, je li tako, u Petrovu?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Nisam siguran da je to bilo sledećega dana. Ja mislim da je to bilo istoga dana, ali se jesam sastao sa njim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda ipak ne može da stoji ovo što kažete, ne sećate se da ste ih ikad ponovo videli, bilo koga od tih ljudi, pošto ste išli na poseban sastanak?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Zbunjen sam sada. Reći ću vam kako se ja sećam tih događaja. Otišao sam u Račak i video sam ono što sam video. Negde u selu ili na putu prema, mom automobilu došao je neko i rekao da je tamo neko iz OVK-a, mislim da je rečeno za njega da je bio komandant neke zone ili tako nešto, i da taj čovek mene želi da vidi. Otišli smo u jedno obližnje selo, vi ste spomenuli neko ime, to ime meni nije poznato, dakle, otišli smo u neko drugo selo, to nije bio Račak, i on je tamo meni objasnio da su on i njegovi ljudi veoma potreseni onim što se dogodilo u Račku i da će oni sigurno izvršiti odmazdu. Ja sam mu rekao da to nije uopšte mudra stvar, da će to dovesti do principa "milo za drago", da će vaše snage postupati tako, i da bi bilo bolje da ne učini ono što je pretio da će učiniti. Kada kažem da ga više nikada nisam video, njega i sve ljude koji su bili sa njim, to je sasvim istinito. Koliko je meni poznato, ja se više sa tim čovekom nikada nisam sastajao. Ja sam sa njim imao samo taj jedan razgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pomenuli ste u izjavi da vam je jedan od indikatora da to nisu borci UČK bio i taj što su bili neki stariji ljudi. Taj isti komandant, njihov Buja Šukri, sa kojim ste se sastali, ovde je priznao da su, na primer, po imenu i prezimenu, dvojica, jedan 61, 62 godine otprilike, u svakom slučaju iznad 60 godina, bili borci UČK? Da li vam to nešto znači?

SUDIJA MEJ: Ovaj svedok ne može komentarisati ono što su drugi ljudi ovde rekli. On je rekao šta je hteo i meni se čini da vaše pitanje neće doneti ništa novo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li dodaje ili ne dodaje, to je stvar procene ali je fakat ovaj koji sam rekao i koji vi dobro znate?

SUDIJA MEJ: Mi dobro znamo, šta? Da, dobro, idemo preformulisati pitanje. Da li je moguće da su pripadnici OVK-a mogli biti i stariji od 60 godina? Možda biste vi, ambasadore, mogli odgovoriti na to pitanje?

SVEDOK VOKER: Među vojnicima, borcima OVK-a, koje sam ja video, za vreme mog boravka na Kosovu, bili su neki koji su se činili starijima, da li su bili 60 godina ili ne, to ne znam, međutim najveća većina njih bili su mladi ljudi, u dvadesetim i tridesetim godinama. Da li je bilo pojedinaca koji su bili stariji od 60 godina, to je svakako moguće. Međutim, moj jasan utisak bio je da je većina njih bila bitno mlađa od te dobi. To su bili borci koji su živeli u veoma teškim uslovima, mislim da to nije bio život za starije ljude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da idemo dalje da bi bili ekspeditivni. Vi ste stavili neke primedbe na sudiju Danicu Marinković, evo ovde na 11. strani kažete: "Insistirala je", vi je zovete ovde tužilac, ali nije važno, istražni sudija ili tužilac, "insistirala je da ide sa finskim timom u albanska sela koji se nalazi na području pod kontrolom UČK-a. Marinkovićeva je insistirala da tim ide pod jakom pratnjom vojske i MUP-a", i tako dalje. Objasnite mi, a zašto istražni sudija da ne ide? Da li je to njena dužnost da ide, da li je to njen rizik? Ona je hrabra žena očigledno kada je tražila da ide i tamo gde ima UČK. To je njen posao. Zašto to što bi trebalo da bude razlog za priznanje, za vas predstavlja kritiku gospođe Marinković?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Meni su poznata dva slučaja u kojima je meni rečeno da je ta sudija pokušala doći na lice mesta na kojim se dogodilo nešto loše. Prvi put, kada je finski forenzički tim došao na Kosovo, kada sam ja bio tamo, doktorka Helena Ranta (Helena Ranta), vođa finske misije, došla je tamo da ekshumira izvesne grobove. Ja sam otišao da vidim taj tim koji se spremao da počne sa ekshumacijom. To je bilo mnogo pre incidenta u Račku. Doktorka Ranta i njena ekipa rekli su mi da će, u stvari, sa ekshuma-

cijom započeti sledećega dana. To je bilo negde daleko od naseljenog mesta, bilo je mnogo snega, bilo je veoma hladno, i rekla mi je da će sledećega dana započeti sa ekshumacijom. Sledećega dana došla je u moju kancelariju i rekla mi je da je otkazala ekshumaciju. Zašto? Zato što je ta sudija insistirala da ode u to selo sa kompletnim snagama bezbednosti. Doktorka Ranta je ocenila da će to njenu ekipu dovesti u opasnost i zato je otkazala ekshumaciju. Drugi put kada sam ja čuo ime te sudkinje bilo je nakon Račka. Ona je tada želela da ode u Račak sa kompletnim snagama vojske i MUP-a, a mi smo imali tamo verifikatore, mislim da je među njima bio general Mezonev, oni su bili u selu. General Drevjenkijevič je otišao do sudkinje, na ono mesto gde se ona spremala da uđe u selo sa svim tim snagama, i on mi je rekao da je on nju pokušao da odgovori od toga. Ne da je odgovori od toga da uđe u selo, nego da uđe sa tako velikim vojnim i bezbednosnim snagama. On je rekao da ukoliko ona povede sve te snage, da će to verovatno izazvati reakciju OVK-a, jer su se oni još uvek nalazili u blizini. General Drevjenkijevič mi je rekao da je ona odbila taj zahtev. On joj je rekao da će je on odvesti u selo uz jednu malu jedinicu policije i vojske. Ona je i to odbila. Konačno, bar kako je on to meni ispričao, on je rekao sudkinji da, ukoliko je ona odlučna da ide u selo uz tu kompletnu vojnu i policijsku silu, da onda mora njemu dati dovoljno vremena da se naši ljudi izvuku iz sela jer bi se mogli naći u opasnosti. On je mislio da je ona na to pristala. Međutim, kada je otišao da stupi u komunikaciju sa našim ljudima u selu, ona je odmah počela napredovanje prema selu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na kraju strane 11, vi opet kažete da je ona insistirala da ide u Račak tvrdeći na tome da ona ima nadležnost. Pa, zar nema istražni sudija nadležnost da to uradi, zar to nije posao istražnog sudije? Kaže: "Ljutito je odbacila Drevjenkijevičevu ponudu insistirajući na tome..." "

SUDIJA MEJ: Svedok je, kada ste ga prekinuli, govorio o onome šta se dogodilo. Ovaj svedok bi mogao samo još jedanput ponoviti tu priču koju je već rekao, kao odgovor na ono što je istražna

sudkinja morala učiniti ili nije morala učiniti. Nama neće biti od pomoći da slušamo još više argumenata o tom pitanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, izneli ste ovde onu izjavu predsednika Republike Srbije, Milutinovića, i ovde u izjavi vašoj kažete da vas je on optužio da ste protiv srpskog naroda, odnosno da hoćete da uništite srpski narod, ne znam tačno formulacije, ali zar njegova izjava nije tačna, gospodine Voker?

SVEDOK VOKER: Ne. Veoma je netačna. Kao što veoma dobro znate, ja sam u Hrvatskoj bio da štitim Srbe, da im pružim zaštitu koja im je bila potrebna kada su oni hteli formalno da postanu deo Srbije. Prema tome, ja sam bio zaštitnik srpskog naroda, nemam ništa protiv srpskog naroda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, po onome što ste radili to se ne može zaključiti, ali da vidimo, molim vas, sledeći prilog sa televizije koji, ja mislim, prilično demantuje onu vašu tvrdnju o Račku, da je policija napala i hladnokrvno pobila nezaštićene civile.

(Video snimak)

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tači vas demantuje jer kaže da je bila teška borba, da su oni imali gubitke i da su i Srbi imali gubitke, on to, tu objašnjava da...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ovo je čisto gubljenje vremena. Svedok je dao svoj iskaz o onome šta je on video i čuo. Ako želite ove dokaze nama podastrti, onda možete pozvati te svedoke. Ali, potpuno je trošenje vremena gledati takve stvari. To su tek mišljenja ljudi koji se pojavljuju u tom snimku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Šta kažete, ljudi koji se pojavljuju u snimku?

SUDIJA MEJ: Idite dalje, idite na sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje je pitanje bilo, da li vas ovo što kažete komandant UČK-a iz Račka i Hašim Tači, njihov lider sa kojim se Hil sastajao, demantuje ili ne, gospodine Voker? Da li vas demantuje ili ne? U tvrdnji da...

SUDIJA MEJ: Ne, ne, ovo je čisti gubitak vremena. Vi se ovde svađate sa svedokom, a rekli smo vam da to ne radite. Gubite vreme. Molim vas da idete dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam postavio pitanje, gospodine Mej. Da li ga ovo demantuje, to nije nikakva svađa?

SUDIJA MEJ: Ne. Ne, to je iznošenje argumenata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da se ne sećate kada ste pregledali jarugu, odnosno ne da se ne sećate nego tvrdite da tamo nije bilo UČK-a. Je li tako? Kada ste pregledali ova tela, vi ste bili sa svojim verifikatorima i da tamo nije bilo UČK-a?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja sam rekao da ja nisam video nikoga koga bih prepoznao kao pripadnika OVK-a dok sam bio na tom brdu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, hvala vam lepo za tu izjavu. Molim vas, sledeći prilog televizijski.

(Video snimak)

novinar: U vreme kada je gospodin Voker stigao, OVK je ponovo preuzela kontrolu nad Račkom...

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I sledeći, molim vas, još jedan. Kao što vidite, crveni su krugovi gde se vidi UČK To je, sada ćete videti. Evo ga i drugi, u krugu dole. Evo ga i treći tamo, dok vi obilazite. Evo ga i četvrti ovamo, gore sa leve strane. Sada vam posta-

vljam direktno pitanje. Da se vratimo na to direktno pitanje. OEBS je pratio događaje u Račku 15. januara, je li to tačno ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Oni su ih pratili onako kao što sam to pokušao da opišem u svojim prethodnim odgovorima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste tada imali na raspolaganju izveštaj saradnika, a bili ste u prilici da razgovarate sa vašim saradnicima koji su razgovarali sa stanovništvom koje su zatekli. Dakle, niko vam tog 15. januara nije rekao da postoji veliki broj ubijenih. Je li tako ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Jedini izveštaj koji sam imao 15. je ono što sam već rekao, a što mi je rekao general Drevenkijević. Njegov izveštaj, koji je on dobio od Lončara, da su petnaestorica gerilaca ubijena u sukobu sa njegovim trupama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali vi ste izneli podatak regionalnog centra Verifikacione misije, ne u vezi sa generalom Lončarom, ja sam ga već ovde prikazivao, koji nosi datum 16, dan kada ste vi inače išli da obidete i držali konferenciju za štampu, u dokumentu Tužilaštva koji je obelodanjen pod naslovom "Izveštaj o ulozi regionalnog centra", na strani broj 03035952, srpska verzija, pasus poslednji, u delu koji naslov "Ocena" a engleska verzija strana broj K0075771, pasus poslednji, doslovce piše: "Jedan broj pripadnika OVK je ubijen, osam, a neki su ranjeni". Dokument je ranije priložen kao dokaz. Dakle, vi ste 16., vaša Verifikaciona misija, ovo je dokument vaše Verifikacione misije, vi ste 16. kada ste govorili o ubistvu nedužnih civila u Račku, već znali da je ubijen jedan broj pripadnika UČK-a u Račku. Je li tako ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Nisam siguran na koji to tačno dokument sada mislite. Da li sam ja znao da su neki pripadnici OVK-a verovatno ubijeni u blizini Račka, verovatno jesam. Kada ja govorim o ljudima koje sam video na tom brdu, onda mislim na to da se meni čini da su to bili dokazi, da su to bili civili i da nije bilo nikakvih znakova onoga što nam je Lončar opisao kao jednu vojnu bitku. Kao što kažem, ja ne znam kakav je to dokument, koji su to sve brojevi koje ste vi pročitali, da li je to nešto što su

moji ljudi napravili ili ne, ali moji ljudi jesu znali da je bilo čarki u području Štimlja u danima koji su prethodili Račku. Međutim, po mom mišljenju, to nikako ne opravdava ubistvo više od 40 civila u Račku 15. januara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, stvar je u tome, gospodine Voker, što koliko se vi sećate, nadam se da se dobro sećate, 16. januara kada je postojao ovaj zvanični izveštaj misije čiji ste vi šef, govorili isključivo o tome da su u Račku ubijeni nevini civili. Ne pominjući ni u jednom trenutku da je to bilo uporište UČK-a i da su se vodile borbe i da su poginuli članovi UČK-a. Je li tako ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da li sam ja znao da je bilo OVK-a u blizini Račka? Da. Da li sam ja znao da je bilo čarki sa nekim elementima OVK-a u okolini Štimlja (Shtime)? Da. Da li sam verovao da je 16. to ono što sam ja video na tom brdu blizu Račka? Ne. Ja sam tada mislio i do dana današnjega smatram da sam ja na tom brdu video mrtva tela 40 do 45 seljana koji su odvedeni nenaoružani, a sledećeg jutra nađeni mrtvi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Voker, moje direktno pitanje glasi, zašto niste, kada ste već držali tu konferenciju za štampu, pomenuli, odnosno zašto ste prećurali činjenicu da su poginuli i jedan broj članova UČK-a, ako ste već verovali da su ovo drugo civili? I da su bile borbe u Račku?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja sam upotrebio pres-konferenciju da bih opisao ono što sam ja lično video kada sam ja posetio Račak. Ja nisam izneo tu stvari koje sam čuo prethodnih dana, i kao što sam rekao, prvi put kada sam ja čuo za selo Račak je bilo nekih 14 sati pre noći 15. kada sam dobio taj prethodni izveštaj od generala Drenkijevića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Voker, vi ste bili šef misije, kako sami kažete, koja je imala 1400 ljudi. Prema tome, pretpostavljalo se da vi govorite o onome što zna misija, a ne samo o onome što ste vi lično videli. Jer, kada bi samo ono što ste

vi lično videli bilo bitno, vama ne bi bilo potrebno 1400 ljudi. Je li tako ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To je apsurdno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi poričete da ste znali u vreme kada ste dali tu izjavu da je poginuo jedan broj pripadnika UČK-a u Račku?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja to nisam znao. Kao što sam rekao, ja sam čuo da je bilo okršaja u i oko Štimlja prethodnih dana. To sam znao, tri ili četiri dana pre toga, mislim da su trojica policajaca ubijeni na tom lokalitetu, ja to nisam povezao sa onim što sam video u Račku, jutro 16. januara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Nema smisla da na tome dalje insistiram jer vaša misija je dala ovaj izveštaj istog dana kad ste vi držali konferenciju. E sad, mi recite, molim vas, pošto ste vi iskusan čovek i na više mesta reagovali, u Salvadoru ste objašnjavali da to što su bili u uniformama ne znači da moraju biti vojska, iako je uniforma obeležje vojske? A ovde vam je civilno odelo u Račku bilo kriterijum da su civili, iako je poznato da se teroristi oblače i u civilna odela i da ne moraju da nose uniforme. Kako je moguće da jedan isti čovek upotrebljava različite kriterijume?

SUDIJA MEJ: Ovo je jedno apsurdno pitanje, apsolutno apsurdno. Vi gubite vreme svih nas sa ovakvim pitanjima. Da li imate nekih drugih pitanja? Naročito, naročito, gospodine Miloševiću, dozvolite da vas podsetim da ste vi izneli niz raznih tvrdnji drugim svedocima o tome kad se ovaj incident koristio kao izgovor za ono što se desilo kasnije, i ambasador Voker je bio umešan u to. Prema tome, ukoliko nameravate da postavite ta pitanja, uradite dok još imate vremena, tako da bih ja mogao da odgovorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vašoj izjavi kažete da se ne sećate da ste razgovarali sa Klarkom, sa Holbrukom, sa Olbrajtvom, ili sa OEBS-om pre konferencije za štampu u Račku. Kažete:

“Ja ne mogu da isključim da me memorija izdala”. Je li tako? Evo da vas podsetim, molim vas dajte film koji sada ide.

(Video snimak)

Ričard Holbruk: *Voker, vođa kosovske misije, zvao me je mobilnim telefonom iz Račka.*

novinar: *Dakle, vi se ne sećate zvanja Vašingtona uopšte?*

General Klark: *Dobio sam poziv od Bila Vokera. On je rekao: “Ovo je masakr. Stojim ovde. Gledam mrtva tela”.*

novinar : *I vi niste govorili generalu Klarku ili bilo kome to?*

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li treba ovo da komentarišete, evo sami odlučite?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja ostajem pri svojoj izjavi. Kad sam imao taj intervju sa BBC, nisam se sećao uopšte da sam razgovarao sa bilo kojim od te dvojice, kao što sam juče rekao. Tamo se odvijala jedna velika aktivnost odmah posle tih događaja u Račku pre konferencije za štampu. Da li sam razgovarao sa tim ljudima, da li ti ljudi govore istinu kad kažu da su razgovarali sa mnom, oni su ljudi koji ne lažu. Prema tome, ja jedino mogu da kažem da me memorija izdala kad sam obavio intervju za BBC. Ja sam gotovo siguran da nisam razgovarao sa Medlin Olbrajt, ali isto tako nema sumnje da su ljudi u mojoj kancelariji zvali različite prestonice zemalja članica OEBS-a da bi im rekli šta su videli u Račku tog dana. Da li sam ja sam napravio neki od tih poziva ili su to uradili ljudi iz moje kancelarije, ja u ovom trenutku ne mogu da tvrdim sa tačnošću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ne znate ni za izveštaj vaše misije od 16, i za mnoge druge stvari ste rekli da ne možete?

SUDIJA MEJ: Ne, to su sve komentari. Gospodine Miloševiću, pitanje, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako znate i tvrdite da sam ja morao biti upoznat sa svakim detaljem koji se događao na Kosovu? Kako onda to možete da tvrdite? Kako onda znate šta sam ja to radio kad ne znate ni šta ste vi radili?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja nisam siguran da sam ikad izjavio da sam znao, ili nisam znao, i nisam rekao o događajima u Račku da ste vi o tome znali. Sve što ja znam je ono što je izneto o mojim sastancima sa vama i sa vašim potčinjenim, da ste vi bili vrhovni komandant Jugoslavije kao zemlje, i da su ljudi u lancu komande vama podnosile izveštaj. Tražili od vas dopuštenje da urade određene stvari. Tako da ja pretpostavljam da ste vi pokušavali da budete, koliko je to moguće, više informisani o događajima u Račku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li pretpostavljate da komandant korpusa, na primer, koji drži teritoriju veličine Kosova i Metohije mora da zna za svaki detalj u svakom selu na tom području, ili čak nekad komandant brigade, da idemo još niže, a ne vrhovna komanda? Iz čega izvlačite takve pretpostavke?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja mislim da sam ja u svojoj prvoj izjavi rekao da ja mislim da nijedan komandant niti njegov počinjeni, niti vojnik u jugoslovenskoj vojsci niti bilo koji pripadnik specijalnih jedinica policije Ministarstva unutrašnjih poslova ne bi uradio išta što bi bilo u suprotnosti sa vašim naređenjima i sa vašom politikom. I ja mislim na osnovu svega onoga što sam ja video na Kosovu da je to kulturološka slika vaše vojske i policije. Ja ovde ovo zaključujem na osnovu pretpostavke da vojna operacija tipa one koja se odvila u Račku ne bi bila nešto što bi naredio neki lokalni komandant ili regionalni komandant, ili bilo koji komandant, a da to nije bilo u skladu sa onim što ste vi znali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na Kosovu sve to vreme znate da je važila striktna naredba da se može delovati isključivo protiv UČK, a zaštititi celokupno civilno stanovništvo, bez obzira na nacionalnost. Da li vam je to poznato? Da li je to bilo predmet vašeg upoznavanja?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja sam verovatno bio informisan o tome, ali ukoliko se radilo o naređenju, onda su vaši potčinjeni ustalili praksu da oni to ne poštuju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tužilaštvo je ovde iznelo originalni izveštaj policije o događaju u Račku poslat da li 15. uveče ili 16. ujutru, zbirni za ceo taj kraj i u njemu piše da je bio sukob policije sa terorističkom bandom šiptarskih terorista u Račku, da je likvidiran veliki broj i da nije bilo civilnih žrtava. To je originalni izveštaj napisan istog dana. Da li mislite da nadležni komandant laže svoju pretpostavljenu komandu kojoj šalje taj izveštaj? Oni su izneli ovde originalni izveštaj do koga su došli?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Oprostite, sad sam zbunjen time.

SUDIJA MEJ: Molim vas da jasno postavite pitanje svedoku.

TUŽILAC NAJS: Ja mislim da optuženi mora da parafrazira ovo pitanje. On jako dobro zna da ovaj dokument od strane tužioca korišćen zato da bi se pokazalo tačno da je lažno.

SUDIJA KVON: Ja mislim da se spominje MUP ovde.

SUDIJA MEJ: Ambasadore, da li ste videli ovaj izveštaj Ministarstva unutrašnjih poslova o Račku ikada?

SVEDOK VOKER: Ne sećam se da li sam video ili nisam.

SUDIJA MEJ: Onda nema nikakvog smisla da se svedok pita o ovome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi tvrdite da jugoslovenska strana, a pod tim podrazumevate mene lično, nije ispoštovala dogovor koji smo napravili Holbruk i ja u vezi sa smanjenjem policije i vojske na Kosovu. Je li tako ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ono što sam vam ja doneo na sastanak u novembru je bila optužba da vaše snage u puno slučajeva nisu poštovale sporazum između vas i Holbruka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja to ne razumem, jer evo vidite, ovde imamo izveštaj BBC gde oni iz vremena o kome vi govorite citiraju generala Klausa Naumana koji kaže doslovce: "On zaista jeste uradio ono što ste ga molili. On jeste u roku od 48 sati povukao nekih 6.000 policajaca sa Kosova i vojnika nazad u kašarne. Ovo je takođe bilo potvrđeno", i tako dalje. Prema tome, on je bio u toku tih razgovora zajedno sa Klarkom, potvrdio da smo u skladu sa sporazumom smanjili snage na onaj broj, povukli vojske u kasarne, osim one tri čete koje vi dobro znate kako su bile raspoređene i pridržavali se sporazuma. Je li to tačno ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To nije tačno. Kao što sam ja tokom svedočenja juče rekao i kako se kaže u pismu koje sam ja vama poslao, mi smo konstantno tražili od vas i od vaših komandanata da nam date osnovnu informaciju oko toga koliko policije, koliko vojnika, koliko oružja, koliko tenkova, koliko artiljerijskog oružja ste imali na Kosovu u trenutku kad je sklopljen sporazum da bismo mogli da odredimo da li brojevi idu gore, dole ili se kreću lateralno. Kada ja govorim o nepoštovanju, nepridržavanju sporazuma, onda govorim o tome da ste vi trebali da informišete KVM o brojevima vašeg naoružanja, o recimo vašim tenkovima kada su oni napustili Kosovo. Često smo sretali tenkove na ulicama koji su se kretali u drugim pravcima, a da mi ništa nismo bili o tome obavješteni. Takođe se ovo odnosi na artiljeriju i tako dalje. Mi smo došli do zaključka, i to je uglavnom uradio general DZ i njegovo osoblje, da ste vi otvoreno kršili sporazum, odnosno u vojnom smislu, i kao što sam ja rekao, možda vi jeste povukli 6000 policajaca, ali mi nismo imali osnovnu cifru da bismo mogli da uporedimo da li su cifre opadale ili rasle, iako smo mi konstantno tražili od vas tu osnovnu informaciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Voker i ptice na grani su znale da je ukupno bilo 10.024 policajca, što je konstatovano bilo kad se povuklo tih 6.000, normalno stanje koji su normalno držali reda. To znači da ih je u smeni na dužnosti moglo biti 2.000 ili 2.500 na Kosovu. Jer znate i sami da rade u pet smena i da svi koji su na Kosovu ne mogu da rade 24 sata. Vi ste znali tu

cifru i ta cifra vam je dostavljena. Kao i cifru o stanju kosovskog, odnosno Prištinskog korpusa i njegovim redovnim informacijama koje su samo izvodile redovne vežbe i aktivnosti i ništa drugo osim te tri kompanije, koje su bile na te tri tačke. Je li to tačno ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja neću više na to da gubim vreme, jer smo to raspravljali sa Drevenkijevićem prilično detaljno. On je inače prilikom saslušanja 11. aprila ove godine, naveo da jedan deo ostao nezavisan i to baš američki koji je sve vreme ostao na Kosovu. Je li to tačno?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Nije mi sasvim jasno.

SUDIJA MEJ: Da li ste čuli ovaj konačan prevod?

SVEDOK VOKER: Da. Kada je Kosovska verifikaciona misija osnovana, prvobitni predlog je bio da se tokom vremena i što je moguće brže KVM obuhvati i KDOM, posmatračice iz Amerike, Velike Britanije (Great Britain), Rusije (Russia), Nemačke (Germany), Evropske unije (European Union) i tako dalje. Mi smo počeli da preuzimamo, tako reći čim smo se osnovali, američki deo koji je bio najveći, oni su imali nekoliko stotina ljudi kad smo mi došli tamo. Mi smo njih preuzeli, osoblje i deo opreme, ali to je bio proces koji je zahtevao da osoblje zapravo pređe iz jedne ustanove u drugu i to je bio proces koji je trajao. I kad smo mi napustili Kosovo, ostao je jedan mali broj osoblja koji su ostali da funkcionišu kao američki. Ja mislim da smo mi preuzeli sve osim možda Evropske zajednice. Oni su rekli da bi hteli da ostanu nezavisni od moje misije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je činjenica da je američki deo ostao izvan KVM bio poznat gospodinu Volebek (Knut Vollebaek)?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Oprostite, propustio sam deo vašeg pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je sa činjenicom da je jedan deo ostao izvan KVM bio upoznat Volebek, vaš formalni šef?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja mislim da je OEBS bio upoznat sa tim da mi nismo obuhvatili sve pripadnike američkog dela u trenutku kad smo otišli. Da. Da li je Volebek znao za to lično, ja o tome ne znam. Ali OEBS je sigurno znao za to da mi nismo obuhvatili američki deo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To što ste rekli podrazumeva da ga vi o tome niste informisali. Je li tako? Samo da ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja se ne sećam da sam obavestio Volebeka u OEBS-u bilo o prisustvu ili odsustvu pripadnika KDOM-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li je taj američki KDOM bio u direktnoj vezi sa komandom NATO ili ne? Samo mi recite da ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja nemam predstavu o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je KVM od trenutka kad ste došli na Kosovo preduzela bilo kakve radnje da verifikuje mesta za obuku OVK?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Oprostite, možete li da ponovite? Da li smo mi uradili išta da bismo verifikovali mesto za obuku OVK? Koliko je meni poznato, ne.

SUDIJA MEJ: Da li ste vi išta uradili vezano za obuku OVK? To je prevodilac ispravio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da verifikujete mesta za obuku OVK, pitao sam.

SUDIJA MEJ: Evo sad smo dobili ispravku.

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne znam da je vršena verifikacija mesta za obuku OVK, da je to iko iz KVM verifikovao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Drevenkijevič je na isto pitanje odgovorio da je to tačno, ali to možemo kasnije da vidimo. Da li ste sačinjavali bilo kakav izveštaj o mestima za obuku OVK? Bilo kakav znači, ako niste sva. Da li ste sačinjavali bilo kakav izveštaj?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Oprostite, ali ja ne znam sve o čemu se izveštavalo iz KVM misije u Beč. To je bio stalan protok informacija iz naših centara. Da li je iko išta spominjao o mestima za obuku OVK, ja jednostavno ne znam. Ja samo znam da meni ništa nije bilo objavljeno o tome što bi ukazivalo na to da smo vršili verifikaciju ili uopšte izveštavali o mestima za obuku OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da ste jedino vi lično u celoj misiji bili ovlašćeni da odlučite šta je prekršaj sporazuma, a šta nije prekršaj sporazuma?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. Taj sporazum su potpisali drugi ljudi. Kad god bi čuli ili videli ili izveštavali o nečemu, ukoliko bi nam neko u Beču rekao da to liči na kršenje, onda bismo mi to dalje istraživali. Ali ja lično nisam jednostrano ili sa mojim direktnim osobljem određivao da li je nešto kršenje ili ne. Jednostavno mi smo prikupljali informacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo taj odgovor sam hteo da čujem. Da li je tačno da su u vašoj misiji bili angažovani stručnjaci kompanije MPRI (Military Professional Resources Incorporated)?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To je kompanija za koju znam da je radila u Zagrebu i u Istočnoj Slavoniji, kad sam ja bio u Istočnoj Slavoniji. Na Kosovu mislim da se nisam susretao sa tom firmom. To je jedna privatna američka kompanija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a kad ste prvi put primili članove porodica otetih Srba?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Časni Sude, mogu li da samo konsultujem svoje zabeleške o hronologiji?

SUDIJA MEJ: Da.

SVEDOK VOKER: Drugi sastanak je bio 26. decembra, što znači da je prvi sastanak bio nekoliko nedelja pre toga. Ja sam siguran da mi to stoji ovde negde. Sreo sam se sa porodicama nestalih Srba dva puta. Drugi sastanak je bio u decembru, ne znam tačno kog je dana bio prvi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su vam članovi porodica predali imena 111 otetih lica?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja mislim da su neki od naših ljudi dobili, zapravo, na tim sastancima oni su meni dali veliki broj informacija oko toga ko je nestao, pod kojim okolnostima, i tražili su da mi kažemo da li znamo išta o tome gde su oni. Porodice su mislile da mi sve znamo o tome šta se događa, i da mi sigurno znamo gde se nalaze ti ljudi, a suština je bila zapravo da mi nismo znali odgovor na to pitanje. To su bili emotivno vrlo nabijeni sastanci i veoma teški, i mi zapravo nismo mogli da udovoljimo zahtevima tih ljudi, jer mi nismo imali pojma gde se nalaze njihovi nestali rođaci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da su vas upravo članovi porodica upoznali da se otehim licima gubi svaki trag upravo u mestima Dragobilje (Dragobil) i Mališevo (Malisheve)? Gde ste vi imali svoje predstavnike i gde je američki deo bio i u Dragobilju i u Mališevu? Da li su vas oni upoznali s tim?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, to nije ono što je meni bilo rečeno. Neki ljudi su rekli mi mislimo da znamo gde je naš otac, ili brat, ili naša deca, možda se spominjalo to selo sa nekim drugim mestima. Oni su mislili da se ljudi drže tamo gde su zapravo nestali. Prema tome, to je bilo veoma teško. Kao što sam rekao, ti ljudi su bili veoma potreseni i neki su tražili, iznosili su neke zahteve koji moji verifikatori nisu mogli da ispune, i mnogi ovi nestanci i mnogi ljudi su nestali godinama pre toga. Prema tome, ono što sam ja rekao: "Ukoliko vi imate bilo koje informacije o tome gde se nalaze vaši ljudi, kažite nam i ja ću ići sa vama na bilo koje mesto koje vi predložite da vidimo da li su vaši rođaci tamo", i oni nikad nisu udovoljili ovome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, sad mi odgovorite na pitanje da li je tačno da su vas izvestili o svojoj sumnji da su sva oteta lica u Dragobilju?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, to nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate događaja da su članovi porodica otetih Srba krenuli u marš mira ka Dragobilju? Da li se sećate tog događaja?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ste puta bili u Dragobilju?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Prvi put kad sam otišao u Dragobilje je zapravo bio prvi put kad sam se susreo sa vojnicima OVK, i kao što sam ja juče rekao, ja sam tamo otišao u skladu sa vašim uputstvom da pokušam i da ishodim puštanje na slobodu dva novinara Tanjuga. To je bio prvi put kad sam ja otišao tamo. Taj sastanak je organizovao Šon Birns (Shaun Byrnes) iz KDOM-a, američkog KDOM-a. Ja sam otišao tamo i još možda dva ili tri puta, i ponovo kažem da je to bilo mesto koje je OVK kontrolisala, tamo smo se sastali sa njima da prodiskutujemo puštanje na slobodu ljudi koje su oni uhapsili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pa prema tome upoznati ste da je u Dragobilju bio logor UČK gde su držali zatvorene Srbe. Iz tog logora ste oslobodili dva novinara. Je li to tako ili nije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. Onog dana kad smo dogovorili da se oni puste na slobodu, ja sam otišao u Dragobilje sa nekim mojim ljudima, i dva novinara Tanjuga koji su bili uhvaćeni su bili dovedeni u grad vozilima izvan grada. Tako da ja nemam pojma da li je bilo još ljudi koji su držani u Dragobilju. Kao što sam već ranije rekao, porodice ovih ljudi mi nisu rekle da je to bilo područje gde su se držali zatvoreni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a prilikom posete Dragobilju sa Ogomom, u decembru 1998. godine, da li ste tada poku-

šli da utvrdite navode članova porodice otetih Srba o njihovom prisustvu u Dragobilju?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Oprostite, kad sam otišao u Dragobilje i sa kim?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sa Sadako Ogatom (Sadako Ogata), komesarom za izbeglice Ujedinjenih nacija?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, kao što sam rekao, ja se ne sećam nikakvog razgovora o Srbima koji su nestali tokom te posete gospođe Ogate. Prvo smo otišli u Mališevo sa gospođom Ogatom i ona je rekla da bi otišla u Dragobilje. Onda smo mi otišli tamo, prošetali se gradom, razgovarali sa ljudima koji su tamo bili i koliko se sećam, nisu bili ni u kakvom kontaktu sa ljudima iz OVK. Tu su uglavnom bili meštani, njihove porodice i tako dalje. Ali nismo diskutovali o tome da li je bilo zatvorenika koje je OVK držao u tom području.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odgovorite sa da ili ne, pošto imam još jako malo vremena. Da li vam je poznato da u svim zločinima koji su učinjeni u Dragobilju i Glođanima (Gllogjan) postoje zapisnici sa uviđaja i policijski i sudski spisi. Da ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Oprostite, još jednom ponovite pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da o svim zločinima, koji su učinjeni u Dragobilju i Glođanima, postoje zapisnici sa uviđaja i policijski i sudskih spisi?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je išta poznato o tome da su te zločine izvršili Ramuš Haradinaj (Ramush Haradinaj), zajedno sa Dautom Haradinajem (Daut Haradinaj), Rasimom Haradinajem (Rasim Haradinaj), Kuči Haremi (Kuci Haremi) i Erikom Dodekom (Erik Dodek)? Da li išta znate o tome?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da su svi ti civili mučeni, a zatim ubijeni i bačeni u kanal koji napaja Radonjičko jezero (Liqeni i Radoniqit)?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da ste ubistvo potpredsednika Skupštine opštine Kosovo Polje (Fushe Kosove), Zvonka Bojanića, okarakterisali kao teroristički akt?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste tražili od albanskih lidera da se pronađu počinioci tog terorističkog akta?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Pitao sam ih da li nešto znaju o tome i da li za to preuzimaju odgovornost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da preskočim neka pitanja. Imam ovde više pitanja, ali ću vas pitati jedno zbirno. Da li vam je poznato nešto o zločinima koje je UČK u vreme dok ste vi bili šef misije izvršila nad Albancima?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Znam da je bilo zločina, da je bilo stvari koje su se dešavale Albancima, a koje nisu nikada bile razrešene, i znam da je bilo ljudi koji su mislili da su to počinili Albanci. Da. Čuo sam takve priče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi nemate nikakvog pouzdanog saznanja o tome koliko razumem?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Mogao bi spomenuti jednu stvar. Kad su oslobođena dvojica novinara Tanjuga, kad sam ja čekao da se dovedu ta dva zatvorenika u selo Dragobilje i kada su u selo stigla dva automobila sa tom dvojicom novinara, mi smo primetili da na zadnjem sedištu sede dvojica ljudi koji su, ako se dobro sećam, imali vezane oči. Ja sam lokalnog vođu OVK-a, koji se mislim zvao Bašota (Bashota), pitao ko su ta druga dva zatvorenika. On mi je rekao: "To su dva Albanca za koje OVK smatra da su doušnici" i oni su ostali njihovi zatvorenici. On mi je takođe rekao da oni nemaju veze sa novinarima, da će ih pustiti, ali da će

ih odvesti do njihovih sela prvo. Onda sam ja pretpostavio da se u tom slučaju radilo o nekoj vrsti aktivnosti Albanaca prema Albancima. Prema tome, dakle da, kao što sam rekao, čuo sam niz priča, neke su bile glasine, niz interpretacija, da su neki od događaja u kojima je Albancima učinjeno nešto nažao, zapravo bili počinjeni od strane drugih Albanaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da je prilikom ubistva Hizri Tale (Hizri Tala) i Afrima Malićija (Afrim Maliqi) i ubijen Iljir Durmiši (Ilir Dyrmishi) i da je ranjen i danas nadam se živ, Tefta Isaj (Tefta Isaj)? Da li znate za taj slučaj?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Neću da vas pitam za pojedinačne slučajeve. Odgovorite mi, molim vas, na pitanje, da li ste vi ikada od mene tražili pomoć u uništavanju terorističkih baza UČK-a?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste znali za te baze pošto ste neke posećivali?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da li sam znao da OVK ima mesta gde se nalazilo više njihovih ljudi, da. Iako to smatramo bazama, onda da, onda jesam znao za baze OVK-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da su pripadnici Al Kaide' (Al Qaeda) bili u sastavu UČK-a?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja mislim da to nije istina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste videli kongresni izveštaj FBI (Federal Bureau of Investigation) u kome potvrđuje da je Al Kaida bila prisutna na Kosovu, u Albaniji, Bosni, i tako dalje?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Nije mi poznato da je FBI to objavio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li znate da je na primer ovu činjenicu o pripadnicima Al Kaide u sastavu UČK-a, izneo i američki Institut za odbranu i spoljnu politiku u svom izveštaju, koji su objavili sve...

SUDIJA MEJ: On kaže da mu to nije poznato. Svedok je već odgovorio na to onoliko dobro koliko on zna. Dakle, to je ono što on zna. Gospodine Miloševiću, postoji jedno važnije pitanje. Vi ste drugim svedocima izneli tvrdnju da je ovaj incident u Račku iskorišćen kao izgovor za intervenciju NATO. Ukoliko vi to i dalje smatrate, onda vi tu tvrdnju morate izreći ovom svedoku, kako bi on mogao na to odgovoriti, jer on je bio taj koji je objavio Račak kao incident. Prema tome, da li vi i dalje tvrdite u okviru svoje odbrane da je Račak upotrebljen kao izgovor za intervenciju NATO-a? Ako i dalje tvrdite, morate to reći ovom svedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno da tvrdim i pretpostavljam da to proizilazi iz svih mojih pitanja, da je Račak upotrebljen, montiran kao okidač za proizvodnju NATO agresije na Jugoslaviju. Je li to tačno ili nije, gospodine Voker?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To nije moje shvatanje onog što se dogodilo.

SUDIJA MEJ: Jeste li vi bili uključeni u bilo kakvu zaveru ili plan te vrste?

SVEDOK VOKER: Ne, nisam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Voker, vi tvrdite u svojoj izjavi kako ste na kraju rekli pripadnicima misije da su odlično obavili svoj zadatak. Da li ste pod tim podrazumevali da ste vi obavili zadatak da iscenirate predtekst za agresiju NATO na Jugoslaviju?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja mislim da su moji verifikatori kao celina veoma dobro obavili zadatke koji su im bili povereni. Ja isto tako smatram da sam ja dobro obavio zadatke koji su bili

povereni meni, a to su bili ti isti zadaci, to jest verifikacija sporazuma. Ja kategorički negiram da sam bilo ja, bilo iko drugi u okviru moje misije za koga ja znam, učestvovao u bilo kakvoj zaveri da se NATO uvede u igru.

SUDIJA MEJ: Ono što je sugerisano ide i dalje od toga. Kaže se da je ceo taj incident, to pogubljenje više od četrdeset civila, na neki način izmanipulisano i namešteno. To je barem prevod koji smo dobili od optuženog. Dakle, da je to bilo namešteno kao izgovor da bi NATO mogao intervenisati. To znači da ako je to istina, da onda vi mora da ste jedan od organizatora te zavere. Ima li ikakve istine u tvrdnji da je taj incident na neki način namešten ili izmanipulisan?

SVEDOK VOKER: Ne, časni Sude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kakve veze onda sa tim ima izjava Medlin Olbrajt, koju sad nemam pred sobom ali sam je ovde već jednom interpretirao, da je bilo potrebno držati tenziju u vezi sa Račkom zbog mobilisanja evropskih saveznika? Citirao sam je tačno, ali pretpostavljam da znate na koju izjavu mislim.

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja smatram da je ona nakon Račka videla gnusne stvari koje su vaše snage bezbednosti učinile civilnom stanovništvu. Ona je smatrala da je Račak primer onog što se dešava na Kosovu i da nešto treba učiniti kako bi se to zaustavilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Voker, pored svih dokaza koji su izneti i TV snimaka i svedočenja novinara i dokaza koje sam vam ovde izneo, zar ne dozvoljavate mogućnost da je ta scena u Račku montirana i nameštena i tvrdite da vi u tome niste učestvovali?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja kategorički negiram da sam video bilo šta što bi sugerisalo nekakvo nameštanje. Prema tome, ja nisam učestvovao u nekom nameštanju. U svetlu onoga što sam ja toga dana video i u svetlu onoga što je svaka druga osoba

koja se našla na tom brdu sa mnom videla, a koja je razgovarala sa mnom, svi su ti ljudi došli do istog zaključka, da se nije radilo o nameštaljci nego o lokalitetu stvarnog pogubljenja više od 40 civila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li prihvatate bar činjenicu da je od 16.00, 15. kada je policija otišla i kad i Buja Šukri konstatuje da su oni ponovo zauzeli Račak, ovaj njihov komandant, pa do sutradan pre podne do 12.00, sve to vreme teritorija Račka bila u rukama UČK-a? Da li je to nesporna činjenica? Da je znači...

SUDIJA MEJ: Nije na ovom svedoku da to kaže. To je deo dokaza i mi ćemo morati proceniti te dokaze. Sve što ovaj svedok može reći je šta je on video ili uradio i kakve je on zaključke u to vreme stvorio. U svakom slučaju, vaše vreme je sada isteklo. Gospodine Kej?

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Gospodine Voker, vi ste dali iskaz o vašim kontaktima sa jugoslovenskom vladom. Sada vas želim pitati o vašim kontaktima sa OVK. Želeo bih da pogledamo taj aspekt vašeg rada u OEBS-u. Pre svega kada je reč o vama lično, jeste li vi imali kontakt sa glavnim zapovedništvom OVK-a?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Imao sam kontakte sa većim brojem ljudi za koje sam smatrao da su visoki zvaničnici OVK-a.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Kad to kažete mislite reći da se činilo da oni imaju moć i vlast unutar svoje organizacije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Pa spomenuo sam, kada sam ih prvi put sreo, to je bilo u kontekstu pokušaja oslobađanja dvojice novinara i osoba sa kojom sam tada govorio, zvala se Sokol Bašota (Sokol Bashota). Nemam pojma o tome na kom je on tačno bio nivou, on nije bio osoba koja donosi odluke, i trebalo mu je nešto vremena da utvrdi da zaista može osloboditi tu dvojicu novinara. Mislim da je on komunicirao radio stanicom ili mobilnim telefonom, tako nešto. U svakom slučaju, trebalo mu je ovlašćenje odozgo. On je osoba koju sam ja video ukupno možda tri ili četiri puta. Isto tako u području Podujeva (Podujeve), neposredno

pre Božića, sreo sam komandanta Ademija (Ademi), mislim da se tako zove i pokušao sam ga uveriti da se povuče, baš kao što smo pokušali uveriti i Vojsku Jugoslavije da se povuče, da se ne započnu međusobno tući. Isto tako susreo sam komandanta Drinija (Drini), koji je ako se dobro sećam, bio negde u području Peći (Peje). Dakle, to su bili lokalni komandanti. A gde se oni nalaze u hijerarhiji vođstva OVK-a, ja to nisam znao i mislim da u to vreme to niko nije znao.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Videli smo jedan snimak i u tom snimku videli smo Hašima Tačija. On je verovatno najpoznatiji među bivšim komandantima OVK-a. Jeste li i njega sreli?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Sreo sam se sa gospodinom Tačijem u novembru 1999. nakon što sam se vratio na Kosovo. Dakle, posle bombardovanja NATO-a. Ja se nisam sa njim sreo dok sam radio u KVM-u.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da bi to razjasnili, recite kojom ste ga to prilikom sreli u novembru 1999. godine?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Vratio sam se na Kosovo gde su me proglasili počasnim građaninom.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Dakle, sad smo govorili o vašim kontaktima sa glavnom komandom OVK-a, ako mogu taj izraz upotrebiti. Recite, kakve kontakte su drugi viši zvaničnici OEBS-a imali sa višim zapovednicima OVK-a?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja mislim da su neki od mog vojnog osoblja, na nivou recimo potpukovnika, imali kontakte sa nekim regionalnim komandantima u području Podujeva, mislim da pukovnik čije ime nikada ne mogu izgovoriti, a koji je ovde takođe svedočio, da je i on takođe imao kontakte sa tim komandantima.

SUDIJA MEJ: Caglinski (Richard Ciaglinski).

SVEDOK VOKER: Da, da, to je ime.

SUDIJA MEJ: Ali se drugačije speluje.

SVEDOK VOKER: Izvinjavam se. Ja znam da je general Mezonev, moj kanadski šef regionalnog centra u Prizrenu, imao kontakte sa regionalnim vojnim komandatima. Prema tome, postojala je jedna stalna komunikacija jer smo pokušavali da smirimo stvari kad su napetosti rasle.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da bismo to razjasnili, ti kontakti između OEBS-a i OVK-a, na čemu se zasnivalo vaše ovlašćenje da stupite u kontakt sa tom grupom?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Pa kao što sam već nekoliko puta rekao, prvi put kada sam ja otišao da stupim u kontakt sa njima to je bilo na zahtev optuženog, kad sam želeo da ishodim oslobađanje dvojice novinara. Isti takvi kontakti bili su potrebni i kada smo pokušavali da sprečimo da dve strane uđu u bitku. Morali smo očitog razgovarati sa vođstvom ili barem onoliko blizu vođstva koliko smo mogli prići, ako smo želeli ishoditi oslobađanje osmoriце vojnika Vojske Jugoslavije koje su oni zarobili. Mi smo sve naše kontakte javili u Beč, međutim niko nam iz Beča nikada nije rekao da ne priliči da mi kontaktiramo sa OVK. Konačno, mi smo obema stranama pokušali da kažemo da mislimo da ne poštuju sporazum kada je to bio slučaj ili kada smo pokušavali da ishodimo oslobađanje vojnika.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Vama je sigurno poznato da su jugoslovenske vlasti OVK smatrale terorističkom organizacijom? To je samo po sebi jasno?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Kad je reč o vašim kontaktima sa OVK, da li je to vas kompromitovalo na neki način, imajući u vidu da ste vi imali neke informacije o organizaciji koje su zvanične vlasti smatrale terorističkom organizacijom?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne znam šta mislite kad kažete da bi me to moglo kompromitovati.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Informacije koje ste vi imali o toj grupi OVK-a, da li ste vi imali neku dužnost da te informacije prenesete jugoslovenskim vlastima ili ne?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja nisam prenosio informacije o OVK jugoslovenskim vlastima, niti sam prenosio informacije jugoslovenskih snaga bezbednosti OVK-u.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Unutar Verifikacione misije OEBS-a za Kosovo i sporazuma na osnovu koga je delovala ta misija, a to je 21. april 1999, to je tabulator broj 2 u dokaznom predmetu 94, OVK nije spomenuta u tom dokumentu koji određuje vaš mandat.

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja mislim da je to zbog toga jer nije postignut nikakav formalni sporazum sa OVK o tome. Međutim, rekli su mi da je OVK preuzela verbalnu obavezu da poštuje primirje sve dok vlada poštuje primirje. Prema tome, mi smo smatrali da smo tamo bili da sprovodimo i proverimo sprovođenje sporazuma o prekidu vatre.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Vratimo se sad malo unazad na ono što sam rekao o tome da ste bili kompromitovani činjenicom da ste imali informacije o OVK, a koje, kao što vi kažete, niste preneli jugoslovenskim vlastima. Da li se može reći da su zbog toga Jugosloveni bili sumnjičavi prema OEBS-u i prema vašoj misiji, budući da su znali da vi imate kontakte sa obema stranama?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja mislim da su obe strane, barem na početku, bile sumnjičave prema KVM-u. Meni je bilo očigledno da, ukoliko budemo prosleđivali informacije o OVK vladi, da će to sasvim sigurno dovesti do toga da nećemo imati mogućnost da idemo k njima, da razgovaramo sa njima i da pokušamo ishoditi oslobađanje zatvorenika i druge stvari. Prema tome, meni nikada nije palo na pamet da priče jedne strane pričam drugoj strani.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Vi ste rekli da ste imali slabi radni odnos sa jugoslovenskim vlastima, s vremena na vreme. Pretposta-

vljam da niste mislili da je ceo vaš odnos sa jugoslovenskim vlastima bio loš i da nije bilo nepoštovanja?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da, u pravu ste.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Međutim, onda kada ste imali poteškoća, taj element sumnjičavosti prema OEBS-u i prema vašim motivima, vi ste tada toga bili veoma dobro svesni?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja sam sigurno bio svestan toga da je vlada u Beogradu mislila da mi štitimo, pomažemo i zastupamo OVK, jer predsednik Milošević i gospodin Milutinović, u onoj izjavi koju smo ranije videli, oni su nas otvoreno optužili za to. Naravno, bez obzira na činjenicu da to nije bila istina. Prema tome, odgovor na vaše pitanje je da, znao sam da oni imaju takve sumnje.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Idemo sada na onu konferenciju za štampu o Račku, održanu 16. januara. Da li se može reći da vi na toj konferenciji za štampu uopšte niste spomenuli OVK i činjenicu da je OVK bila uključena u neku bitku? Da li je to tačno?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Konferencija za štampu nije se sastojala samo od moje izjave, tu je bilo i mnogo pitanja koje su mi uputili novinari, neki od njih bili su na srpskoj strani, neki od njih bili su na albanskoj strani. Međunarodni novinari su naravno pokušavali da se pobrinu da dobro čuju sve što sam rekao. Da li je OVK spomenuta, siguran sam da je spomenuta mnogo puta. Ja se sećam da su neki srpski novinari postavljali veoma provokativna pitanja, pitali su zar to nije sve krivica OVK-a, nije li to manipulacija i nameštaljka od strane OVK. Prema tome, sve je to spomenuto, a ja sam na konferenciji za štampu opisao samo ono što sam video i što sam zaključio, i zatim sam rekao da ako iko želi osporiti moje zaključke, neka dovedu stručnjake kriminalističke i istražitelje i to konkretno iz ovoga Suda, da se utvrdi šta se dogodilo.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Vi ste naglasili da ste govorili o onome što ste videli svojim očima. Međutim, vi ste u tom trenutku

takođe delovali i na osnovu informacija koje su dobili drugi pripadnici OEBS-a, odnosno KVM-a?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Naravno, ja sam pre toga razgovarao sa generalom Drevenkijevičem, sa Mezonevom i sa drugim ljudima, i mi smo svi došli do istog zaključka, a to je zaključak koji sam ja izneo na konferenciji za štampu.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Krećemo sada na drugi deo informacija koju ste možda mogli imati u rukama u to vreme, a ne znamo da li ste imali ili ne. Činjenica je da je devet pripadnika OVK ubijeno u nekoj vrsti bitke. Da li je to nešto što ste vi u tom trenutku znali?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li vam je bilo ko nešto rekao o tome, ili vas je doveo u situaciju da znate da se to možda dogodilo?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Pa ono što sam čuo od Lončara noć ranije da je 15 pripadnika OVK ubijeno u bitci u Račku. Ni tada ni kasnije meni nije rečeno da su u Račku ubijena devetorica pripadnika OVK.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Ja spominjem tu grupu zato što smo to čuli od komandira te lokalne grupe. To je znači iskaz koji je podnesen pred Sud. Kad je reč o onome što vam je rekao Lončar, on je spomenuo brojku 15. Da li je to nešto što ste vi iskoristili na vašoj konferenciji za štampu kako bi postigli neku ravnotežu sa drugom stranom?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Lončar to nije rekao meni, on je to rekao Drevenkijeviću, a Drevenkijevič je to preneo meni. Mislim da sam ja na konferenciji za štampu rekao da je vladina verzija događaja koju smo čuli dan ranije o tome da je došlo do vojnog sukoba u kome je poginulo 15 pripadnika OVK, a nije bilo žrtava na vladinoj strani, ja sam tu verziju spomenuo na konferenciji za štampu i rekao sam da se ono što sam ja video ne slaže sa tom verzijom događaja, da sam ja video da je ubijeno više od 40, 45

ljudi, ali se meni činilo da to nisu bili uniformisani, naoružani pripadnici OVK.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej...

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Spomenuli ste i činjenicu da ste vi smatrali da ste imali dužnost da istražite taj slučaj, da je postojala dužnost da se taj slučaj istraži. Vi ste to spomenuli na konferenciji za štampu. Kad je reč o KVM, da li ste vi bili u situaciji, odnosno da li ste vi imali obavezu da sprovedete istragu, da uzmete dokazne predmete na mestu zločina, da napravite nešto tako da pomognete istrazi?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Mi smo naravno hteli da utvrdimo šta se tamo dogodilo. Kao što sam već juče rekao, ja sam mojim ljudima koje sam ostavio u Račku nakon što sam otišao rekao da oni treba da idu okolo i snime što je moguće više fotografija lica mesta kako bismo imali neke beleške o tome što je bilo na terenu. Isto tako, predložio sam da kriminalistički istražitelji dođu na lice mesta, pa prema mojim saznanjima mi nismo takve ljude imali među našim osobljem. Isto tako, na konferenciji za štampu rekao sam da ukoliko Vlada sama sprovede svoju istragu da je verovatno međunarodna zajednica neće verovati. Zato sam ja toplo preporučio da dovedu objektivne stručne kriminalističke istražitelje, i to iz ove organizacije ovde. Prema tome mislim da odgovor na vaše pitanje da su neki od mojih ljudi možda nešto pokupili, ili tako nešto, kako bi mi to pokazali. Međutim, ne, ja njima nisam rekao da učine nešto više od toga.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Ako sam dobro shvatio, ova sudnica je potrebna u 4 sata za jedan drugi predmet.

TUŽILAC NAJS: Ja imam nekoliko pitanja.

SUDIJA MEJ: Dobro, moramo pitati ambasadora da se vrati.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS: Ne mnogo pitanja. Verovatno pet minuta, 10 minuta, ali to je jasno u svetlu onoga što je bilo rečeno.

SUDIJA MEJ: U redu, pet minuta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Kada je bila vaša konferencija za štampu?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Vreme? Mislim da je bilo 17.00.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, ako je izveštaj koji je bio pročitao od optuženog o mrtvim OVK vojnicima pripremljen od Mezoneva uveče, kako je on svedočio, da li znate da li je on bio urađen pre ili posle pres konferencije?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ja ne znam za tu činjenicu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vrlo dobro.

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: To je bilo učinjeno uveče, i to je verovatno bilo učinjeno posle pres konferencije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeća stvar o kojoj ste bili ispitivani je da li je čitava stvar bila nameštaljka. Prvo, kakav je bio prijem od strane državnih snaga kada ste se vratili u Vašington?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Nisam siguran ko je to bio od "snaga". Moj prijem u Vašingtonu je bio, rekao bih, vrlo neuravnotežen. Kao i obično unutar Stejt departmenta (US Departement of State) bilo je ljudi koji su mi zahvaljivali i čestitali mi na onome što sam učinio, a bilo je i drugih, oni su bili mnogo manje entuzijasti u vezi sa svim onim što sam radio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bile su vam pokazane dve od tri fotografije za koje se sugeriše da su nameštene. Nismo o tome govorili sa svedokom o kojem se radi. Da pogledamo malo pažljivije. Prva sekvenca pokazuje dve fotografije. Gledajte ih zajedno. Ako se audio vizuelni efekat povuče malo, pogledajte ih, molim vas,

pažljivo. Pokazuje istog čoveka. Jedan je pokriven krvlju, a drugi je bez krvi. Možete li staviti tako, zajedno da ih vidimo, molim. Jedan je prekriven crnim senkama, verovatno iz različitog ugla vidimo bele senke na čovekovom licu. Da li ste приметili, ambasadore, da je šesir na različitoj poziciji kao i stena odmah na levom vrhu slike, iznad glave čoveka, na vrhu slike, koja fali na ovoj donjoj? Nije li to tako?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Izgleda da bi moglo biti tako. Moglo bi iza njegove glave...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Hajdemo na sledeću sliku. Ovo bi mogao biti potpuno isti čovek. Teško je gledati. Izgledalo bi kao isti čovek sa glavom okrenutom na levu stranu, izlažući krvavu ranu. Dakle, njegova glava je bila okrenuta na levu stranu, bila bi okrenuta prema delu gde se nalazi krv. Dva pitanja se pojavljuju: Dok ste gledali u tela sa daljine, da li su ljudi pregledali tela da bi videli gde su bile njihove rane?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Bilo je mnogo ljudi na brdu. Bilo je članova porodica poginulih iz sela, neki su pomerali delove tela, pomerajući glave, neki su pokušavali da pronađu i prepoznaju svoje rođake. Bilo je novinara koji su slikali i pravili fotografije, prema prilici pravili su slike...

TUŽILAC NAJS: Hvala, i to je sve što mi je trebalo.

SVEDOK VOKER: U redu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Druga stvar je sledeća: implicitna sugestija optuženog u vezi sa ovim fotografijama je u osnovi bila da su se ljudi šetali okolo, ili sa kontejnerima krvi kako bi postigli nerealan prikaz stvari, ili da su pomerali tela okolo kako bi ispustila krv i kako bi opet postigli nerealan prikaz stvari. Ima li ikakve istine u svemu tome? Da li je istinita bilo koja od ovih sugestija?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne da sam ja svestan toga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda poslednje ili preposlednje pitanje. Da li vam je ikada bilo rečeno ili ste čuli bilo kakvu sugestiju o postojanju dokaza da je ovih 40 tela donela neka grupa ljudi i smestila u poziciju u kojoj su pronađeni u ovom udubljenju?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Da li sam ja čuo takvu navodnu izjavu? Ja jesam čuo takvu izjavu, da. Ponavljam, takve su izjave apsurdne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čuli ste uopštene navode. Da li ste ikada čuli za nekog svedoka koji svojim izjavama to podržava?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste bili pitani da li je OVK preuzela kontrolu. Pokazali su vam snimak sa nekim vojnicima OVK, a onda vam o tome nije postavljeno nijedno pitanje. Da li su zaista bili prisutni ljudi iz OVK kada ste vi ispitivali tela?

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Ne mogu da kažem da li su ili nisu OVK ljudi bili u ili oko Račka kada sam ja bio tamo sa mojom grupom. Ono što mogu da kažem je da ja sa nima nisam dolazio u kontakt niti sam ih viđao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sve do trenutka dok niste porazgovarali sa onim čovekom, ko god on bio, koga ste ubeđivali da se naknadno ne sveti.

SVEDOK VOKER – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC NAJS: To je sve što sam hteo da pitam za ovih pet minuta. Hvala mnogo.

SUDIJA MEJ: Ambasadore, hvala što ste došli pred Tribunal da svedočite. To je završeno i možete ići.

SVEDOK VOKER: Hvala vam, časni Sude.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, drugim stvarima ne možemo se baviti danas. Može li sutra ujutro?

SUDIJA MEJ: To će biti prva stvar sutra ujutro. Gospodine Kej, mogu li reći da mi imamo kopiju pisma i da ćemo se pozabaviti njegovim sadržajem?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da. Možemo li sutra ovde imati dva prijatelja Suda?

SUDIJA MEJ: Da.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Vi znate zašto ja to pitam.

SUDIJA MEJ: Da. Dva prijatelja suda, sutra. Sada prekidamo s radom do sutra 9.30.

Fond za humanitarno pravo